

DIRVA

THE FIELD

Nr. 11
Vasaris-Febr. 16, 1958
Cleveland, Ohio

Kiek gi Lietuvoje dabar yra gyventojų?

(Zinios iš Lietuvos)

Oficialioji sovietinė statistika rodo, kad Lietuvoje gyventojų esama apie 2,700,000. Kai kalbose ar straipsniuose minimi nuosimčiai, atrodo, kad jie irgi skaičiuojami nuo to oficialaus skaičiaus. Bet rinkimų reikalui Lietuvos gyventojų skaičius visada pašoksta iki pilnų trijų milijonų! Būtent, kovo 16 dienos "rinkimams" į vyriausiąją Sovietų Sąjungą Lietuvos teritoriją padalinta į 10 apygardų. Taigi bus renkama 10 atstovų (kaip ir 1954 ir 1950 metais). Pagal konstituciją, į tą sovietų renkama vienas atstovas nuo 300 tūkstančių gyventojų. Jeigu būtų remiamasi oficialiosios statistikos nurodomu skaičium, tai iš Lietuvos tų atstovų turėtų būti tik devyni, o ne dešimt.

Tuo pačiu metu renkama ir vadinamasis "tautų sąjunga", į kurią nuo kiekvienos respublikos, nepaisant jos dydžio, renkami 25 atstovai. Tam tikslui Lietuva padalinta į 25 rinkimines apygardas (Kiekvienoje apygardoje bus tik po vieną kandidatą, kurį noroms nenorims teks "išrinkti").

Jeigu Lietuvoje 2,7 milijono gyventojų, tai kiekvienai tokiai antrosios rūšies apygardai turėtų tekti apie 108 tūkstančius gyventojų, o jeigu 3 milijonai, tai — po apie 120 tūkstančių.

Tačiau atrodo, kad apygardų lygumo labai mažai atsižvelgiama. Pavyzdžiui, Vilniaus ir Kauno miestuose oficialiai skaičiuojama po 200 tūkstančių gyventojų, o ne 216, juo labiau dar ne po 240 tūkstančių. Tačiau ir vieno ir kito miestų ribose yra po dvi apygardas. Taigi iš tų miestų "išrinkti" keturi atstovai reprezentuotose žymiai mažesnėse gyventojų skaičių, negu teks kitiems atstovams.

Klaipėdos, Šiaulių ir Panevėžio miestai gyventojų skaičiumi nėra vienodi, tačiau prie jų visų trinių prijungiamas tik po tris ar tris rajonus. Aišku, ir tos apygardos negalės būti vienodos gyventojų skaičiaus atžvilgiu.

Bet... kai bus iš anksto žinoma, kas bus "išrinktas", todėl tas tikslumas vistik neturi reikšmės. Tai yra tik pavyzdys, kad sovietinė tvarka statistika tampa, kaip guma.

JUOZAS BANAITIS — KULTŪROS MINISTRAS

Sausio 10 dieną iš kultūros ministro pareigų Vilniuje atleistas Juozas Smilgevičius ("ryšium su perėjimu į kitą darbą"), o jo vieton paskirtas ligšiolinis jo pavaduotojas Juozas Banaitis. 1940-1941 metais jis užėmė radiofono direktoriaus vietą.

VILNIUJE NORI DAUGIAU BALANDŽIŲ

Vilniaus miesto "įspolkomas" paskelbė įsakymą įtaisyti devygnose miesto aikštėse lesyklas balandžiams. Krautuvės įpareigojamos pardavinėti lesalą, o jaunimas raginamas pirkti ir lesianti balandžius.

Už balandžių gaudymą ir naikinimą numatytos baudos iki 100 rublių.

LIETUVOS ISTORIJA — 17 PAMOKŲ

Išleidus naują "LTSR istorijos" vadovėlį, vidurinių mokyklų vyriausiujų (9, 10 ir 11-tos) klasių mokiniai yra įpareigoti su

juo susipažinti. Tami šiose klasių šiose pavyziais skiriama po 17 pamokų, arba, tiksliau tariant, tik po 15, kadangi pirmoji pamoka skiriama aiškinimui, kodėl reikia tą istoriją dėstyti, o paskutinioji — išvadoms.

Vienos pamokos tema — yra priešistorinis laikotarpis ligi Lietuvos valstybės susidarymo, 19 vadovėlio puslapių. Tolesnės trys pamokos — 14-16 amžius, 30 vadovėlio puslapių. Viena pamoka apima 17-18 amžius, kurie apibūdinti kaip ūkinio ir politinio smukimo, feodalinės tvarkos irimo ir kapitalizmo atsiradimo laikotarpis, 19 puslapių. Dvi pamokos apie kapitalizmo kilmą, imperializmo ir buržuazinių demokratinių revoliucijų laikotarpį (iki 1918 metų), 31 puslapis. Atskira pamoka apie "Tarybų valdžią Lietuvoje" 1918-1919 metais, 10 puslapių. Dar viena pamoka apie "Lietuvos darbo žmonių kovą prieš buržuazijos diktatūrą" (nepriklausomybės laikotarpis (1919-1940), 13 puslapių. Penkios pamokos (34 puslapiai) dabartiniai laikai nuo 1940 metų: vadinamasis "Tarybų valdžios atkūrimas", "Didysis Tėvynės karas" ir "tikio atstatymas ir išvystymas".

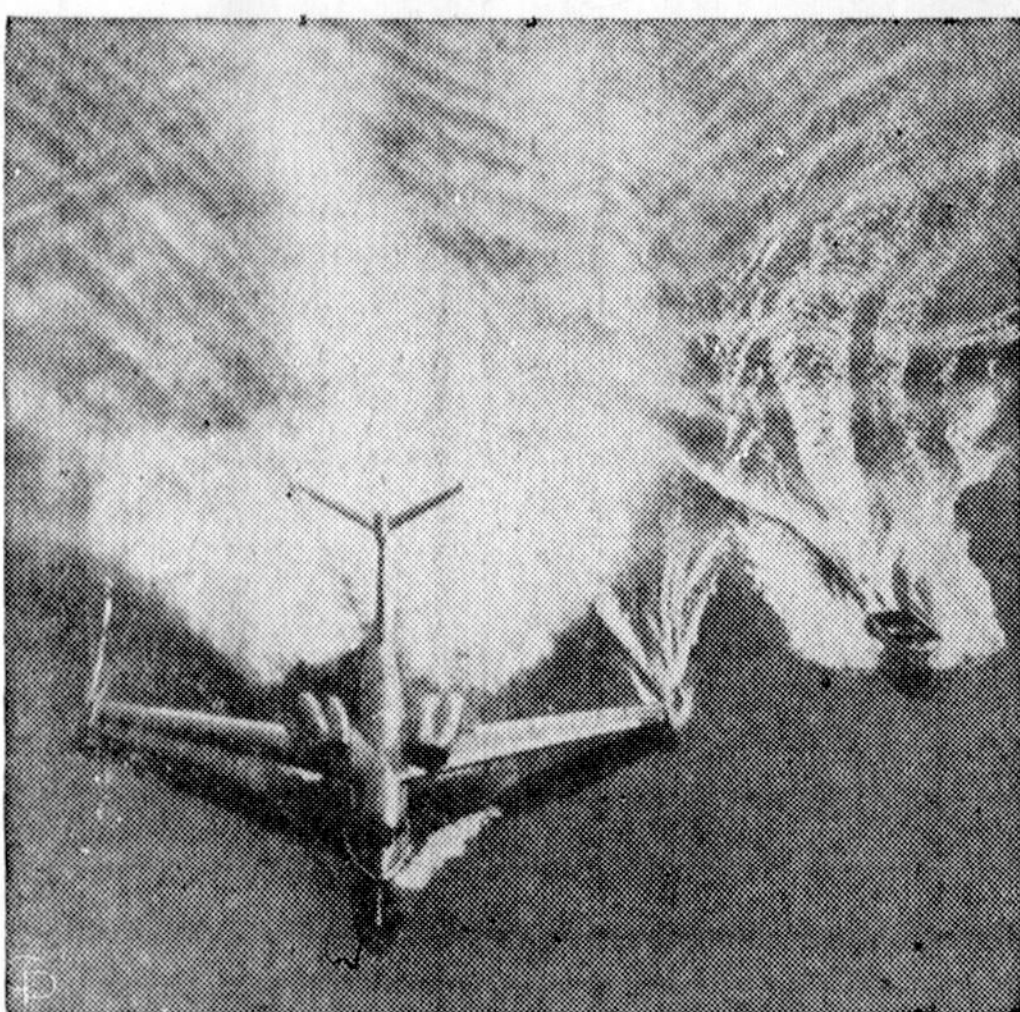
Iš to plano pakankamai matyti, kad tai yra tikras "marksistinis" Lietuvos praeities prabėgimas perdažymas ir komunistų veiklos Lietuvoje istorija.

LIETUVOS PRAMONĖS APIMTIS

1957 metais Lietuvos pramonės įmonės pagaminusios gėrybių už 8,875,000,000 rublių. Tai būtų arti 900 milijonų litų vertės.

Palyginti su nepriklausomos Lietuvos pramonė beveik neįmanoma, kadangi vartojamas ne tas pats įvertinimo pagrindas, be to, anuo metu į Lietuvos pramonę neįėjo Vilnius, arba ir Klaipėda, ir tada atskirai buvo skaičiuojama amatinių gamyba, kuri dabar irgi įeina į valstybės vadovaujamą pramonę.

1939 metais Lietuvos pramonės ir amatų pajamos (t. y., tik realizuotoji gamyba) be Klaipėdos ir Vilniaus teritorijų siekė 367,4 milijonų litų. Klaipėda ir Vilnius buvo ir yra vieni iš stambiausių pramonės centrų. Jei jie būtų pridėti prie 1939 metų duomenų (arba būtų atimti iš 1957 metų duomenų) ir dar būtų vartojamas tas pats skaičiavimo bei

Naujas JAV laivyno Seamster lėktuvas, skrendąs 600 mylių per valandą. Nuotraukoj lėktuvas keliai iš vandens. Kare jis bus naudojamas prieš povandeninius laivus savų uostų apsaugai.

įkainojimo pagrindas, tai sunku būtų įrodyti, kada dabar Lietuvoje pramonė išaugusi "kelerio-pai".

KIEK PADIDĖJO SUVARTOJIMAS

1957 metais Lietuvos gyventojam esą parduota prekių už 1,100 milijonų rublių daugiau, negu 1956. Jeigu Lietuvoje 2,7 milijono gyventojų, tai išeina, kad kiekvieno gyventojų įpirkimas padidėjo apie 400 rublių, arba po 11-12 kapeikų per dieną. Per visus metus gyvenimas pagerėjo maždaug viena pora pusbačių, o išdalinus kiekvienai dienai — ... po vieną prastęs rūšies popierą kasdien!

RUSŲ KALBAI DAUGIAUSIA DĖMESIO

Rusų kalba pradeda dėstyti antroje klasėje (= antras pradžios mokyklos skyrius) ir dėstoma iki galo, daugiausia po šešias, vėliau po penkias ar keturias pamokas kas savaitę kiekvienoje klasėje per 10 metų (vidutiniškai per 200 pamokų kasmet).

Bet, pasirodo, to dar mažai: vidurinė mokyklą baigusieji ne visi pakankamai gerai moka rusiškai. Todėl siūloma jau nuo trečios ar ketvirtos klasės organizuoti sienlaikraščius rusų kalba ir kasmet specialiai rusų kalbos reikalams surengti po keturias-penkių ekskursijas, kurių metu kalbėtis tik rusiškai ir paskui aprašyti išpildžius.

NEVIETOJE STATOMOS BAZĖS

Kontrolierius gen. J. Campbell JAV kongrese pareiškė, jog esama kai kurios netvarkos su karinių bazių statyba Ispanijoje. Viena jų, San Pablo, karinių požiūriu esanti visai nereikalinga, antroji — Torrejon — pastatyta per arti Madrido vien tik dėlto, kad "Ispanijos pareigūnai norėję turėti bazę šalia savo sostinės pasirodymo tikslais".

Tuo tarpu Franco, valstybės sekretoriui Dulles lankantis Madride, nusiskundė, kad bazės esančios statomos per daug arti didesnių miestų.

Karinės bazės Ispanijoje statomos bendram JAV ir Ispanų ginkluotų pajėgų naudojimui ir numatomos baigti šiais metais. Tik Rotos uosto įrengimai bus baigti vėliau. Bazių įrengimai kaštuos 483 mil. dol.

Armijos pareigūnai neoficialiai pareiškė, kad jie tikisi šiais metais paleisti dar tris žemės satelitus, įskaitant 500-700 svarų žvalgybos ir ryšio "erdvės vežimus", su televizijos siųstuvais.

VĖL NEPASISEKIMAS

Susprogdino Vanguardą

Laivynui ir vėl nepasisekė paleisti žemės satelitą, kuriame užveista mielių ląstelių kultūra — primityviskiausia gyvybės forma. Mielių ląstelių būtų davusios mokslininkams duomenų apie gyvybės išsilaikymo galimybes erdvėje.

Vanguardas buvo iššautas vasario 5 d. rytą. Po minutės, pakilus nepilnas 4 mylias aukštyn, raketa pasviro ir pradėjo kristi. Tada poligono apsaugos viršininkas plk. ltn. Stephens paspaudė "naikinti" mygtuką, ir raketa buvo "susprogdinta". 3/4 sv. satelito radijo siųstuvai veikė, iki nukrito į Atlantą.

Aviacijos vadovybė paskelbė, kad ji tikisi, jog 1962 metais jau bus galima saugiai pakilti ir grįžti iš 400 mylių aukščio X-15 raketiniu lėktuvu. X-15 bus išmestas erdvėn dviem Naha raketom ir vėliau varomas naujos rūšies kuru.

SOVIETŲ LAIMEJIMŲ PAPILDOMAS BALANSAS

Nesibaigiančiomis pagyromis apie "socialistinius laimėjimus" įvairiose srityse, įskaitant ir "sputnikus", sovietai stengiasi užmaskuoti partijoje ir taip vadinamoje "sovietinėje vyriausybėje" nuolat išskylančius nesutarimus.

Maskva visa laiką kartoja, kad partija esanti vienybėje — monolitas. Bet tame vadinamame monolite nuolat išskyla staigmena po staigmenos. Juk dar ne taip senai iš partijos CK buvo išmesta "antipartinė grupė": Molotovas, Malenkovas, Kaganovičius — ne kieno kito, o žukovo pagalba. Netrukus ir pats Žukovas buvo išmestas iš CK. Kaip tas monolitas atrodys ateityje, dabar sunku pasakyti.

Minėdama 40 m. revoliucijos sukaktį, Kremliaus vadovybė paskelbė gana įspūdingus laimėjimų skaičius. Tačiau tą balansą reikia papildyti duomenimis, kurie buvo nutylėti. Štai jie:

1917-1921 m. pilietinis karas Rusijoje kaštavo 4,5 mil. žmonių gyvybių;

1918 m. kare su Suomija žuvo 50,000 rusų;

1918-1919 m. kare su Pabaltijo valstybėmis žuvo 110,000;

1920 m. kare su Lenkija — 600,000;

1925-1930 m. kare su Kinija — 30,000;

1936-1939 m. Ispanijos pilietiniame kare — 85,000;

1939 m. kare su Lenkija — 3,000;

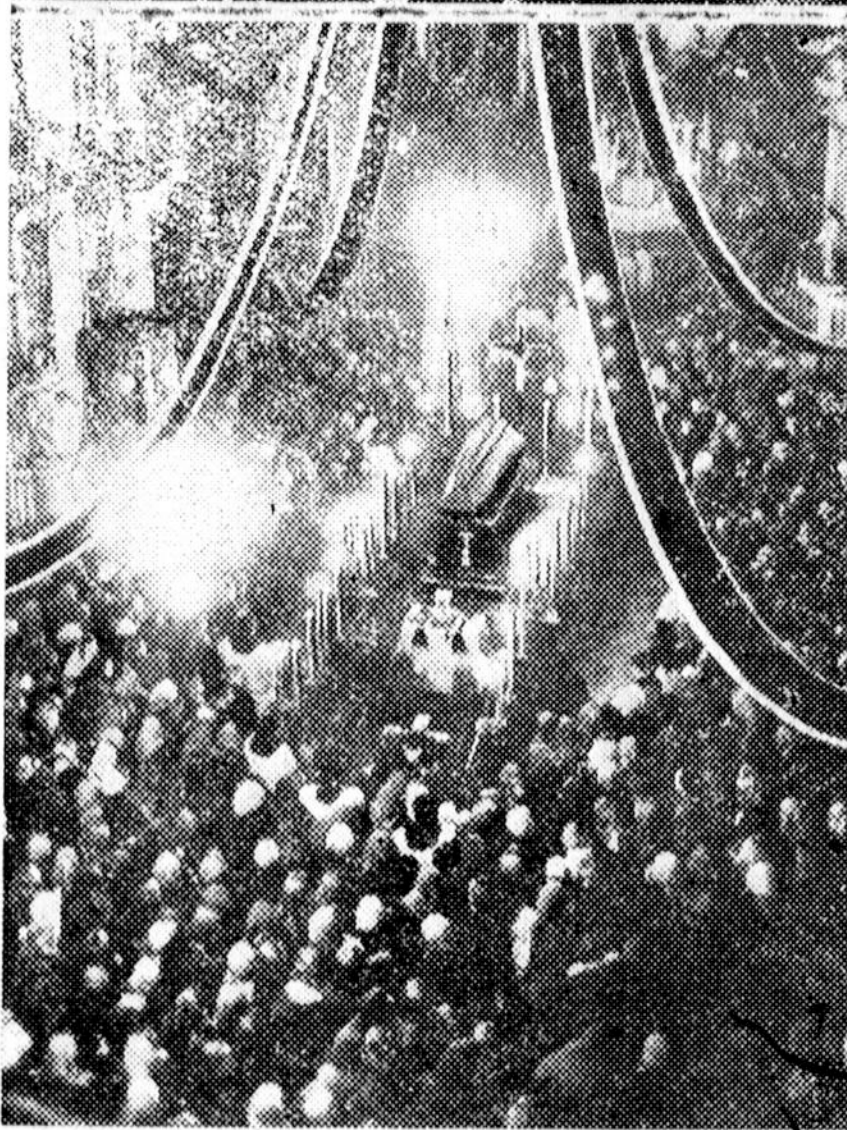
1939-1940 m. kare su Suomija — 460,000.

Per pirmąjį badmetį Rusijoje išmirė 6 mil. žmonių. Pirmosios teroro bangos metu išžudyta 160,000 inteligentų, 740,000 taip vadinamo "buržuazinio elemento", 50,000 policijos tarnautojų, 40,000 dvasiškių, ir 1.3 mil. žemdirbių bei darbininkų.

1930-1931 m., per antrąjį badmetį priverstinės kolektyvizacijos metu, išmirė 7 mil. gyventojų; "buožių likvidacija" sunaikino 750,000 asmenų.

1937-1938 m. "kariuomenės valymas" pareikalavo 30,000 kariuomenės gyvybių; antistalinistų valymas — 340,000 asmenų.

1938-1944 m. NKVD sušaudė 23,000 karininkų, 2,720,000 "šnipų, sabotaznikų" ir kt.

Vysk. K. Paltaroko laidotuvis Panevėžyje. Viršutinėje nuotraukoje matomi kai kurie vyskupai ir didžiulė žmonių minia. Laidotuvis dalyvavo Vilniaus ir Panevėžio vyskupijos dabar administruojantis vysk. J. Steponavičius, Telsių vysk. Ramanauskas, Kaišiadorių vysk. Matulionis, naujai nominuotasis Kaišiadorių vysk. V. Sladkevičius, Kauno ir Vilkauskio vyskupijų valdytojas kan. J. Stankevičius ir Rygos vysk. P. Strods. Telsių vyskupijos administratorius vysk. P. Maželis dėl ligos laidotuvisė nedalyvavo.

Apatinėje nuotraukoje laidotuvių pamaldos Panevėžio katedroje. Vysk. K. Paltaroko mirtį komunistai stengėsi visai panaudoti, kad tik vakaruose sudarytų įspūdį, jog Lietuvoje esanti tikėjimo laisvė.

VISAM PASAULY

• JAV abiejų partijų vadų konferencija valstybės saugumo reikalais prasidės Washington vasario 25 d. Joje kalbės prezidentas Eisenhoweris, buv. prez. Trumanas, viceprez. Nixonas, valst. sekr. Dulles, A. Stevenson ir Dean Acheson.

• Sovietų ambasada Berlyne paskelbė, kad dalis vokiečių mokslininkų, kuriems buvo leista grįžti iš Rusijos, numatą pasilikti Rytinėje Vokietijoje.

• Venecuelos studentų ir laikraštinių grupė apkaltino Caracase reziduojančius Ispanijos, Portugalijos, Kubos ir Peru pasiuntinius, kad jie pritarę gruodžio 15 d. Jimenez rinkimams. Grupė reikalavo, kad dabartinė

Viską subalansavus, gaunasi 50,276,000 asmenų, kuriuos raudonieji carai per 40 metų išžudė. Atrodo, kad minėti laimėjimai aiškiai, negu kas kita, padaro tikrąjį komunizmo veidą.

K. M. Juozas Šarūnas

Clevelandietis, italų kilmės Joe Cavoli, čia turįs pirmos rūšies restoraną, kur Clevelando miesto mayoras A. Celebrezze susikviečia laikraščių redaktorių kalėdiniais pobūviams, vasario 4 d. laimėjo naują apie pasaulį skridimo rekordą komerciniais keleiviniais lėktuvais. Jis tą kelią padarė per 89 valandas 18 min. ir 37 sek. Ankstyvesnis rekordas buvo pasiektas 1953 čikagietės Pamela Martin. Dabartinis rekordas yra trumpesnis 1 val. 40 min. ir 23 sek.

JIE ĮSIJUNGĖ I 179 EILĘ

Ypatingai malonu pranešti, kad į tulką įsijungė keturi nauji šimtininkai, ir visi mūsų bendraminčiai iš Venezuelos.

Dirvos bičiulis Kazimieras Nausėda atsiųstame laiške rašo: "Siunčiu \$400.00 čekį ir pranešu, kad tai yra šių Vilties Draugijos narių įnašai:

Gediminas Orentas ...\$100.00
Leonas Staškevičius ...\$100.00
Vaclovas Tisčiauskas ...\$100.00
Kazimieras Nausėdas \$100.00

Iš viso ...\$400.00

Labai apgailestaujame, kad šiuo kartu tik tiek tepasiūnčiame iš Venezuelos tautinės spaudos paremimui. Paskutinieji įvykiai mūsų krašte neleidžia vieni su kitais susisiekti. Buvome tikri galėsios Vilties Draugijai iš Venezuelos pasiųsti bent \$1,000.00. Pažadėta buvo ir daugiau. Tikime, susinormalizavus čionykščiam gyvenimui, į 179 tarpą iš Venezuelos įsijungs ir kiti Dirvos šaikuotojai, kurie su tikru entuziazmu Dirvos dažninimui pritaria ir yra pasiryžę tą dažninimą savo įnašais paremti.

Vilties Draugijai linkime sėkmingai tęsti 1907 metais SEMENTONOS ir TUMO-VAIZGANTO pradėtą tautinės spaudos grandinę".

Širdingiausias aciu už gražią paramą. Tikimės, kad bendraminčiai ir iš kitų kraštų paseks venezueliečių pavyzdžiu.

Su šiais naujais įnašais iš viso gauta ...\$10,923.95

Visus skelbtus planus įgyvendinant dar būtina reikia \$9,076.05

"TIESOS" PASTANGOS PAGERBTI VYSK. K. PALTAROKĄ

Turbūt pirmas atsitikimas, kad oficialus kompartijos organas "Tiesa" oficialiai pranešė apie vyskupo mirtį, skirdama tam dėmesio lygiai ar net daugiau, negu tai daroma įžymių partijos veikėjų mirties atvejais. Po juodais rėmais apvesta antraštė "Vyskupas Kazimieras Paltarokas" įdėti trys biuleteniai. Pirmasis — Vilniaus arkivyskupijos ir Panevėžio vyskupijos kurijos pasirašytas pranešimas apie vyskupo mirtį su trumpais biografiniais duomenimis, baigiamas žodžiais "Tebūnie mūsų brangiam ir mylimam Ganytojui lengva tėviškos žemelė. Tesiliis ramybėje".

Būdinga, kad net ir kurijos pranešime nėra paminėtas Dievas... ("Ganytoja" leido rašyti didžiųjų raide, bet Dievo taip pagerbti gal nebūtų norėję "Tiesos" redaktoriai leisti...).

Antras nekrologas "Nuo Lietuvos TSR tautos gnyimo komiteto", niekieno nepasirašytas (to komiteto pirmininkas yra prof. J. Matulis). Šis dvigubai ilgesnis nekrologas mini vysk. Paltaroką kaip eilės "taikos šalininkų" konferencijų dalyvį, kalbėjusį už taiką per Maskvos radiją, organizavusį kunigų konferencijas, kuriose jis propagavęs taiką, ir įvedusį savo vyskupijos bažnyčiose maldą už taiką.

Trečias biuletenis — Doc. M. Marcinkėvičiaus, doc. J. Misiūno ir gyd. G. Bajoračiūčio pasirašytas — praneša, kad vyskupas pastarųjų 10 metų laikotarpiu sirgęs hipertenzine liga, kuri žymiau pasireiškusi paskutiniais dvejais metais. 1957 m. gruodžio 24 d. liga susikomplicavusi kraujotakos sistemos ir smegenų kraujotakos sistemos, mirė sausio 3 d. 1 val. naktį namuose Vilniuje dėl smegenų kraujotakos sistemos centro paralyžiaus.

Toks pat, kaip ir "Tiesa", kompartijos rūsiskasis dienraštis "Sovetskaja Litva" tą pačią dieną įdėjo tik iš Baškijos į Lietuvą perkeltą Ukrainoj gimusio ruso komunisto Vičerskio, Jašiūnų BTS direktoriaus nekrologą, bet nei žodžiu neužsiminė apie vysk. Paltaroką mirtį.

DIRVA

THE FIELD

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio. Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D.Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išeina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio. Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

IŠ TAUTINĖS SĄJUNGOS DARBŲ

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas inž. E. Bartkus daug keliauja organizaciniais reikalais. Paskutiniame centro valdybos posėdyje jis paformavo apie lankymąsi Detroito, Washingtono, New Yorko ir Elizabetho. Visur jis rado pritarimą Sąjungos planuojamiems darbams ir sutiko eiti žmonių, pasiūlytųjų tautinėms idėjoms. New Yorko pirmininkas tarėsi su Nepriklausomybės Tautos, Nepr. Fondo, Tautinio Sąjūdžio ir kt. organizacijų atstovais. Aptartas šį pavasarį New Yorko šaukiamo tautinės minties kongreso klausimas.

Jaunimo Peticijai paremti centro valdyba nutarė paskirti 50 dol. pašalpos. Peticiją ruošia akademinis jaunimas. Ji bus įteikta Jungtinių Tautų Organizacijai Vasario 16 proga. Teko nugirsti, kad į Lietuvos laisvini- monopolį pretenduojančios organizacijos šį jaunimo žygį paremti atsisakė.

Dar dvi komisijos sudarytos prie ALTS centro valdybos, vykdančios Sąjungos darbo padalos planą.

I Organizacinę Komisiją įėjo pirm. inž. J. Jukūnas, nariai — Dr. S. Biežis, Dr. J. Bartkus ir R. Mieželis. Jos uždavinys — plėsti Sąjungos tinklą ir teikti naujus narius. Netrukus ji numato organizuoti centrinių skyrių, kurių priklausys tautinės minties žmonės, pasiskleidę to- kiose vietose, kur dėl nepakan- kamo narių skaičiaus nebūtų praktiška steigti atskirus skyrius.

I Bendrinių Organizacijų Kom- isiją įėjo pirm. T. Blinstrubas, nariai M. Šimkus ir Dr. K. Srugo- ga. Šios komisijos sričiai pri- klauso ALT S-gos santykiai su bendrinėmis (nepolinėmis) lietu- vių organizacijomis ir įvairios su tuo susijusios problemos.

Anksčiau sudaryta Spaudos ir Informacijos Komisija, suside- danti iš pirm. Dr. J. Paplono ir narių V. Kasniūno, J. Jurevi-

čiaus ir Z. Rekašiaus, jau baigia sudaryti Spaudos ir Informaci- jos vedėjų tinklą skyriuose. Šioms pareigoms skyriuose yra pakviesti:

V. Bakūnas — Los Angeles
P. Mačiulaitis — Bloomfield (Newarko sk.)
P. Narvydas — Brooklyn
K. Pažemėnas — Baltimore
K. Petrauskas — Chicago
S. Santvaras — S. Boston
J. Vakaraitis — Elizabeth
V. Varneckas — Waterbury
A. Ziedas — Detroit.

CHICAGO

• Chicagoje lietuviškoji visu- menė gyvai ruošiasi paminėti Lietuvos Nepriklausomybės 40 metų sukaktį. Šalia bendro Chi- cagoje minėjimo, čia sukakties šventė tęsis visą vasario mėne- sį, nes vietinės organizacijos nu- mato šį mėnesį savo susirinki- muose ir atskirai paminėti šią sukaktį. Margučio ir kitų lietu- viškų radijo pusvalandžių vado- vybės skiria tam reikalui spe- cialias transliacijas.

• Šios reikšmingos sukakties proga ponis J. Daužvardienė iš- rūpino iš NBC radijo stoties specialų pusvalandį apie Lietu- vą, skirtą amerikiečiams. Informacinis pusvalandis anglų kalba buvo transliuojamas sausio 24- 1. 12:05 val. dienos metu. Pro- gramoje buvo Lietuvos himnas, dainos, trumpa informacija ir pasikalbėjimai apie Lietuvą ir lietuvių kovas dėl jos laisvės. Pusvalandį vedė populiari radijo komentatorė M. Merryfield, ir jis buvo įjungtas į septynių vidur- vakarinį valstybių radijo tinklą.

• Chicagoje organizuojama Lietuvių Labdaros draugija, ku- rios tikslas yra: "paremti pašal- pa tuos tautiečius, kuriuos iš- tinka nelaimė ar skurdas, o taip pat įsteigti lietuvišką pastogę ar ūkį neturintiems seneliams prisiglausti". Yra gautas iš val- dzios įstaigų leidimas draugijai steigti ir jau išrinkta 12 asmenų laikinoji valdyba.

• Nepriklausomos Lietuvos policijos tarnautojai, emigraci- jos bangos atnešti Chicago, yra susibūrę į savišalpos klubą "Kri- vulė", kurio tikslas sušelpiti sa- vo brolius, likusius Vokietijoje ir kitur. Siekiant sukelti tam rei- kalui daugiau pinigų, vasario 8 d. Lietuvių auditorijoje rengia- mas vakaras, kurio programą iš- pildys Detroito dramos sambūris, vadovaujamas režisūros Zuzanos Arlauskaitės-Mikšienės. Bus su- vaidinta Vyta. Alanto 3 veiksmų pjesė "Samokslas prieš savuo- sius". — K.

PUOTA JŪROS DUGNE

"Baltijos Jūros" jūrų skautų tunto ir Chicago jūrų skaučių tunto vadovybės vasario 15 d. Western Ballroom salėje rengia

Kas ir kur?

• Dr. S. Tamošaitis, dabar gy- venąs Fla., gavo žinią iš Lietu- vos, kad ten yra mirusi jo moti- na ir žuvsį jauniausias brolis — Antanas Tamošaitis.

• Balfas praneša, kad praėjusių metų antrame pusmetyje turėjęs iš viso, daiktais ir pinigais, \$211,090 pajamų.

• Dirvos skaitytojas ir rėmėjas M. Repečka, gyv. Australijoje, susilaukė 80 metų amžiaus. Mie- lam rėmėjui siunčiame geriaus- sios sveikinimus ir linkime ge- riausios sveikatos.

• Santarvės žurnalas, užbaigda- mas 1957 metus, atšventė pen- kerį metų sukaktį. Redaktorius ta proga rašo: "Pro išeitų pen-

kerių metų tarpą žiūrime į atei- tį su viltimi, tikėdamiesi savo darbą tęsti, gerinti ir gal plėsti".

• Naujai išrinktoji Lietuvių Ra- šytojų Profesorių Draugijos val- dyba pasiskirstė pareigomis: prof. M. Kriščiūnas — pirm., prof. S. Dirmantas — vicepirm. ir išdinininkas, prof. dr. K. Gu- daitis — sekret., prof. J. Šimo- liūnas ir prof. dr. M. Nasvytis — nariai.

Savo posėdžiuose valdyba be- einamųjų reikalų svarstė toli- mesnės veiklos klausimus, tarp kurių svarbesnis buvo ruošti ir išleisti mokslines studijas. Čia prof. Antanas Rukuiža pranešė, kad turįs paruošęs platesnę Liu- tvos miškų žinovo prof. Matu- lionio monografiją, kurioje be prof. Matulionio plačios biogra- fijos išsamiai atvaizduojama jo specialybės moksliniai darbai.

BROCKTON

Lietuvos Nepriklausomybės

viešą užgavėnių balių, pavadintą "Puota jūros dugne".

Salė bus dekoruota jūros gel- mių vaizdais ir turės specialią prožektorių apšvietimą. Bus iš- pildyta trumpa jaunatviška pro- grama, o šokiams gros garsus vokiečių orkestras. Chicago jū- y skautų-čių tėvų komitetas ba- liaus svečius vaišins įvairiais valgiais ir gėrimais.

I balių kviečiama visa lietuvi- škoji visuomenė, vyresnieji bro- iai ir sesės iš Chicago, Cleve- lando, Detroito, Bostono, New Yorko, Los Angeles ir kitų vie- tovių. Baliaus dalyviai kviečiami atvykti vakariniiais rūbais (semi- formal).

J. kviečiami gausiai dalyvauti.

IŠ LAIŠKŲ REDAKCIJAI

J. Balnionis iš Detroito, rašo: "Esu labai patenkintas Dirva, kad ji mus aplanko jau du kar- tus per savaitę".

Leonardas Dargis, iš Milwau- kee, rašo: "Pasišviesiu atsi- liepti į Jūsų vąjį kiek vėliau. Dirvos tobulėjimu visi džiaugia- mės".

K. Valeika, iš Gary, Ind., ra- ro: "Dirva — geriausias. Lauk- tinas kasdien. Taip ir palinkėsiu pasidaryti kasdieniniu lankyto- ju".

V. Remeikis, iš Chicago, ra- šo: "Visa laimė, kad turime Dir- vą, juo labiau, kad ji dabar atei- na du kartus per savaitę. Jo- liu priekaištų Dirvai neturiu. Pagaliau, jei jų ieškoti, tai gal ir rastųsi smulkmenose. Tačiau ne smulkmenose svarba, o pa- grindinėse Dirvos mintyse ir li- nijoje. Vienintelis pageidavimas, kad Dirva virstų kasdieniniu svečių mūsų namuose".

Vincas Alksninis, iš Manfield Center, Conn. rašo: "Idomus ir vertingo skaitymo randu Dirvo- je, betgi Nr. 1 Stasio Santvaro laiškas Mikui Hofmeklerui kaž- kaip nepaprastai mane palietė. Nuosirdumas, užjautimas, pa- garba, bičiuliškumas taip efek- tingai perduotas, kad laiškas pa- liečia klasišką, kurį nelengva už- miršt. Ir nors aš nė vieno iš šių žmonių nepažįstu, vienok liudė-

jau, dėl jų pergyventų sunkumų. Džiaugiuosi, kad jie išliko gy- vi ir laisvi".

A. Balys, iš Chicago, rašo: "Didžiausias laimėjimas, kad lei- džiamu du kartus į savaitę (tuom bus daug laimėta visapusiškai)".

Kad net su paskatiniu duo- date progos savo reikalus gvil- denti jaunimui, studentams ir skautams, už tai man trūksta žo- džių pagarbai išreikšti.

Šiuo tarpu vertinga A. Geru- čio Liet. kronika, žvalgybos ap- rašymai iš II karo. Visada vy- kusiai atsakoma "niekšeliams" už žmonių šmeižimus.

Toliau pageidautina rimtų straipsnių tokiom temom: Vals- tybės santykiai su Bažnyčia ir kodėl katalikai neapkenčia kitų krikščioniškų religijų, Ateities Lietuvos žemės ūkis, Ateities Lietuvos miškų ūkis, Ateities Lietuvos kooperacija ir privati, prekyba, Kolchozų išskirtymas atmenant elektros įvedimą, grupinės sodybos ir kt.

Nuosirdžiai linkiu Dirvai to- bulėjantį turini patenkinti skaitytojus, nes senai ilgėtasi rimtos, dažniau išsėnančios spau- dos".

SANTARIEČIŲ GYVENIME

Tęsdami pasikalbėjimus su Santaros Garbės Filisteriais, duodame istoriko Vinco Trum- pos pasakymus, palikdami pa- diskutavimą su kai kuriomis Garbės Filisterio mintimis kitai progai:

— Kiek Jūs, žiūrėdamas iš kiek nuošaliau, randate mūsų akademinio jaunimo veikloje praeities tradicijų ir hipotekų paveldėjimo ir kiek naujo ele- mento?

— Dėl praeities tradicijų ir naujų elementų akademinio jau- nimo veikloje, stovint nuošaliau, nėra lengva pasisakyti. Bėrds nesuklysiu pasakęs, kad yra tri- jų rūšių akademinis jaunimas (čia emigracijoje). Viena dalis yra labai stipriai susiriusi su praeities tradicijomis — turiu galvoje akademikus ateitininkus ir skautus. Antja dalis, kuri ne- priklauso jokioms organizaci- joms, turbūt beveik nieko netu- ri paveldėjusi iš praeities, išsky- rus tai, ką ji gauna iš šeimos. Be abejo, ji stovi prieš labai di- delį pavojų nugrimsti į mums svetimą idėjų ir kraujo jūrą ir žūti lietuvių tautai.

Trečia dalis studentijos, susi- būrusi apie Santarą, yra tartum viduryje tarp anksčiau minėtų kraštutinių. Dėlto jos padėtis yra ypatinga. Iš vienos pusės, ji mato beribių tiesų ir idealo ies- kojimo horizontus. Ji yra laisva mintis ir apsispręsti.

Tai sudaro tris keletą pavojų. Ji gali lengvai susižavėti viena ar kita svetur gimusia idėja ir nustoti savarankiškumo. Taip iš- dalies atsitiko su dalimi šviesie- čių Vokietijoje, kurie buvo ne- rimtai užsikrėtę madingu tada egzistencializmu, taip kartais atsitinka su vienu kitu santarie- čiu, vieno ar kito amerikietiško universiteto aplinkoje pasiduo- dančiu pusėtinai madingam libe- ralizmui (amerikinio tipo).

Todėl manyčiau, kad tos stu- dentijos dalies pati sunkiausia problema, kaip nepasimesti daž- nai kreivų ir išgaubtų veidrodžių salėje, bet išlaikyti savo lietuviš- ką veidą ir charakterį. Praeities hipotekos jai nėra taip labai pa- vojingos, kaip senesniam kar- tai, kuri pati buvo tų hipotekų kūrėja ir kuri dažnai baisiai sunkiai su jomis skiriasi. Mat, ir pelėdai savo vaikas gražus!

Priešingai, akademinis jauni- mas, tik atsirėmęs į stiprų ir gai- vų praeities podirvį, sugebės su- rasti naujas formas ir idėjas, bei jas kurti. Tik tuo būdu jis galės praturtinti ir tą gyvenimą, ku- riame jis šiuo metu gyvena.

Kiekvieno atveju, man atrodo, pats svarbiausias dalykas yra palaikyti tas gyvas ryšys su tau- ta, kuri, būdama nelaisvės pan- čiuose, negali laisvai kurti, bet kuri laisvėje esantiems gali būti didelio įkvėpimo šaltinis.

— Kokie šiuo metu žymesni Jūsų darbai ir planai?

— Nemėgstu kalbėti apie atei- ties planus. Be savo tiesioginio darbo, bendradarbiavimo Lietu- vių Enciklopedijoje ir šiek tiek spaudoje, atliekamu laiku renku medžiagą, kuri padėtų nušviesti lietuvių tautos vietą ir įnašą tautų šeimynoje, ypač tų tautų, kurioms likimas lėmė gyventi gražiosios Baltijos jūros erdvė- je.

• Albertas Kerelis pavasario semestre baigė Illinois universi- tetą ir gavo bakalaurų laipsnį ar- chitektūroje. Studijų metu A. Kerelis aktyviai dalyvavo visuo- meninėje veikloje: buvo San- taros Urbanos skyriaus pirminin- ku, centrinės Revizijos Komisi- jos nariu, Lituanikos klubo Navy Pier pirmininku, Studentų Są- jungos Chicago skyriaus vice- pirmininku, dirbo Amerikos ve- teranų Don Varnas Poste ir Skautų Sąjungoje.

• Californijos universitete Los Angeles filmų meno ir technikos mokslus baigė Povilas Jasiuko- ais, buvęs Santaros Los Angeles skyriaus pirmininkas. Santarie- čiai gerai prisimena jo susuktą spalvotą, garsinį, humoristinį filmą apie Californijos Santaros gyvenimą "Palmių Pavėsy". Šiuo metu jis gamina filmus apie Lietuvą ir taktininkauja lietu- vių radijo programai, praveda- mas valandėlę "lietuviškoji sce- na".

• Jonas Šostakas redaguoja Detroito oro skautų Generolo Gustaičio vardo draugovės lei- džiamą laikraštėlį "I Erdvės". Jis taip pat eina draugininko pavaduotojo pareigas.

• I Chicagoje ruošiamo jauni- mo Vasario 16 dienos minėjimo komitetą yra įsijungęs ir vietos Santaros skyrius. Minėjimas įvyks vasario 23 d. Jaunimo Cen- tre.

• Rytas Babickas, FASKo na- rys, paskirtas šiaurės Amerikos lietuvių tinklinio vadovu ir jam pavesta sudaryti tinklinio komi- tetą ir paruošti veiklos planą. R. Babicko treniruojama Clevelan- do Sporto Klubo Žaibas pirmoji moterų komanda miesto pirmenybėse stovi pirmoje vietoje, lai- mėjus 9 iš 10 iki šiol žaistų rungti- nyių.

• Bronius Budginas pasakys pagrindinę kalbą Los Angeles LNT atstovybės ruošiamame Vasario 16-ios minėjime.

• Studentų Sąjungos Chicago skyriaus susirinkime sausio 31 d. buvo duotos trumpos apžval- gos apie tris akademines orga- nizacijas: Santaros vardu kalbė- jo Eimundus Mieželis. Susirin- kimui pirmininkavo Horstas Ži- bas, sekretoriavo Jonas Bagdo- nas. Po susirinkimo santariečiai turėjo linksmavakarį pas Giedrę Brazdytę, kurio metu buvo ne- tiek linksmintasi, kiek aptarti visokie darbai. Kuone kiekvie- nam uždėta pareiga parašyti po- straipsnį...

Patar! kaimynai
prenumeruoti
DIRVA!

Nedelsk nė vienos dienos, bet šiandien pat siųsk 1 do- lerį ir užsisakyk metams jau aštuntus metus šiame konti- nente einantį iliustruotą humoro-kritikos žurnalą

PELĖDA

Išsina kofo, birželio, rugsėjo ir gruodžio mėn.
Rašykite dar šiandien: PELĖDA, 231 Wallace Ave. S., Welland, Ont., Canada.

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

the MAY CO'S 2 BASEMENT stores

1/2 KAINOS

TAUTINIAI GARSIOS
GAMINTOJO RŪŠIES

100% VILNOS WORSTED IR
FANCY HARD TWEED MIŠINIŲ

VYRŲ
ŠVARKAI

Reguliariai \$59 vertės

29.90

NAUJI 2 IR 3 GUZIKŲ MODELIAI

DYDŽIAI 35 IKI 46

Trumpi, reguliarūs ir ilgi

Kokla puiki proga sutaupyti geros rūšies vyrų kos- tiumams! Pagaminti iš har finish worsted, ir fan- cy treed mišinių, populiariuose 2 ir 3 guzikų, pa- vasario stiliuose. Taip pat lygios gabardine spal- vos. Atsiprašom, kad negalime skelbti garsius ga- mintojus, bet rūšis tikrai nebus suklaidinta. Pa- matykite mūsų pasirinkimą greitai! Atsimeinkite, pavasaris jau arti.

Čaila, nei paštu, nei telefonu užsakymai nepildomi

The May Co.'s Basement Men's Clothing Department Downtown and On The Heights

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PRespect 8-1717
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Treciad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVergrade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmaad,
antradi., ketvird., penktadi.
Tik susitarus trečiadieniais.
11-2 p. p. šeštadieniais.

DIRVA

atlieka įvairius spaudos darbus. Jūs galėt pizgia kaina atspausdinti profesines korteleš, įvairias blankas, va- karams bilietus, vestuvių pakvieti- mus, plakatus ir kt.

Užsakymai priimami ir paštu.

DIRVA — 1272 East 71 St.
Cleveland 3, Ohio
Tel.: HE 1-6344

Kelonė į Pacifiko kraštus (4)

MUSŲ "NAMAS" PAKELIUI Į TAHITI

JUOZAS J. BACHUNAS, Sodus, Michigan

Norėčiau dabar kiek smulkiau supažindinti su mūsų plaukiančiuoju "namu". Tai keleivinis laivas SS MARIPOSA.

Keleivių šį kartą plaukia 332. Laivas gali paimti 365 keleivius, todėl šį kartą keletas kajučių yra neužimti. Laivo įgulą sudaro 260 žmonių — kapitonas, jo padėjėjai, jūrininkai, daktarai, slaugės, virtuvės personalas ir t.t.

Man, didžiają gyvenimo dalį turėjusiam ir tebeturintiam reikalų su žmonių aptarnavimu ir jų maitinimu, buvo labai įdomu arčiau sužinoti, kaip šiuo atžvilgiu tvarkomas toks laivas. Gal šie duomenys ir jums bus įdomūs, ir gal kažką norėsite pamėginti šio biznio.

Pasakysiu, jis yra pelningas ir vertas pamėginti. Sąlygos tik tokios paprastos: reikia labai daug dirbti (ilgiau, negu fabrike 8 val.), nuolat apie tai galvoti, visą laiką mokytis iš savo klaidų ir daugiau patyrusių žmonių pavyzdžių, būti angeliškos kantrybės ir takto, na, ir gal turėti truputiuką įgimto talento. Sakoma, kad genijus yra 99 procentai prakaito ir 1 procentas talento. Taigi, kiekvienas, naują sritį pradėdamas, turi 99 procentus galimybių...

Savo laiku esu pateikęs apyskaitas, kiek kokio maisto ir kitų reikmenų suvartodavau savo vasarvietėse per sezoną. Dabar šio laivo kapitonas p. Malcolm R. Peters mielai suteikė man visas žinias ir net davė specialų palydovą, kuris aprodė visą laivą.

Laivo ilgis — 564 pėdos, plotis 76 pėdos, tonazas — 20,600 tonos. Statytas tik praėjusiais metais ir kainavo apie 20 milijonų dolerių. Tai labai modernus laivas, pūkliai įrengtas, kiekvienas kambarys turi vėsintuvus ir visus normalaus miesto gyvenimo patogumus, kaip telefoną, radiją ir t.t.

Virtuvė aprūpinta pačiais naujaisiais techniniais įrengimais, elektrinėmis krosnimis ir kitomis mašinomis. Trys ledų gaminančios mašinos pagamina 1,200 svarų ledo per parą. Kita ledo mašina per parą pagamina toną smulkių ledo gabalėlių. Šis laivas, berods, yra pirmas keleivinis laivas, turįs 29 merginas, tarnaujančias prie stalų padavėjomis (kaip visada laivuose patarnauja vyrai). Jų patarnavimas yra daug malonesnis už vyrų. Tuo pavyzdžiu, turbūt, ateltyje paseks ir kiti laivai.

Laivas plaukia į Sydney, Aus-

tralia, ir atgal ir tokioje kelionėje išbūva 42 dienas, tai turi pasiimti gana daug valgio į savo sandėlius bei šaldytuvus, kad galėtų išduoti 96,000 patiekalų. Tam tikslui laivas turi 37,000 kv. pėdų šaldytuvuose. Sandėliuose turi sukrovę 52,841 svarų daržovių, 26818 sv. šviežių vaisių, 9,515 sv. šaldytų daržovių, 6,578 svarus šaldytų vaisių, 36,860 sv. šviežios mėsos, 8,968 sv. rūkytos mėsos, 2,620 svarų sūdytos ar konservuotos mėsos, kaip corn beef, 4,819 svarų rūkytų ir šviežių dešrų, 7,070 svarų kauliūnės žuvies, 6 tonas visokių kitų virtuvės reikmenų...

Be to dar, 91,440 kiaušinių, 12,797 kvortas pieno ir grietinės, 4,660 svarų kavos, arbatos, kakao ir pan., 433 svarus šakninių ir kitokių prieskonių, 811 galonų aliejaus, 505 galonus ledo (ice cream), 505 galonus sherbet ledo. Duona ir visi kiti pyragaičiai kepami kasdien. Turi didelį kambarį vyno, šampano, likerų, degtinės ir alaus. Taip pat turi modernią spaustuve su linotipu etc.

Vienas iš įdomiausių dalykų man buvo — tai apsirūpinimas gėlu vandenimi. Laivas pasigamina arti 40,000 galonų distiliuoto vandens į parą. Jūros vandenį transformuoja į gėlų vandenį žemo spaudimo garinimo mašinomis. 48 pompas varo vandenį į šaldytuvus. Laivas turi 300 tonų šaldytuvų mašinas.

O akiai ir dvasiai patikti ar atšaldyti laivas turi kino teatrą su 150 sėdimų vietų, kur dažnai rodomi paveikslai. Kitaip sakant, tai pilnas miestas ant vandens.

Bet gal užteks tų statistikų. Nuplaukę nuo Los Angeles 3571 mylią, per pusaštuntos dienos priartėjome prie Tahiti salos. Išvydome Papeete miestą. Įdomiau mums buvo plaukti, nes ir šiaip per pastaras dvi dieni jūra pasmarkėjo, paspu, triukšmavo.

Tahiti sala ir daugybė salelių aplinkui yra prancūzų valdomos. Tahiti sala yra čia svarbus uostas ir visokių prekių išskirtymo punktas: iš čia aptarnaujamos visos kitos aplinkinės salos.

Tahiti turi 30,500 gyventojų, kurių pusė gyvena sostinėje Papeete. Čia susispietę apie 11,000 tikrų tahitiečių, 3,000 kiniečių, apie 1,000 prancūzų ir pora šimtų kitų europiečių.

Prieš įplaukiant laivui į uostą, mažą laiveliu atvyko pilotas (locas), kuris laivą įvairuoja į uostą. O drauge su juo ir 25 tahiti-

tietės merginos apsirengusios iš žolių pasidarytas sijonais, bet basos; beveik visi čia gatvėmis vaikščioja basi. Jos atsivežė glėbius iš gyvų gėlių padarytų vainikų, ir mums, visiems keleiviams, uždėjo ant kaklo po vainiką. Ir — pabučiavo į skruostą, malonaus sutikimo ir pasveikinimo ženklai. Kai kurios pradėjo šokti, vikriai kraipydamos žemutinę savo kūno dalį.

Galėtum sakyti, kad tai turėjo būti didelė romantika. Jauniems kavalieriams, be abejo tai galėtų sudidinti kraują. Rašytojai yra nemaža priarašė apie Tahiti malonumus, o dailininkai, ypač prancūzai, pripiešę tų stovinčių, šokančių ir ant smėlio gylinių gražuolių.

Laivui pasiekus uosto krantą, ten laukė daugybė žmonių. Buvo orkestrai, jų vadinamoji muzika, na, ir daugiau tų smarkių šokėjų. Visa ta jų muzika mūsų ausiai gana keista. Atrodytų, kaip "pagoniška muzika": vienas bugnas, paskui kitas bugnas, ir iš medžio išskaupti kažkokie kaip ir lietuviški skudučiai, barškalynės, daugymas vienu medžių į kitą medį ir pan. Viskas, ką tokia muzika padaro, tai kad ji palaiko tam tikrą ritmą.

Tahiti saloje laivo programamumai pabuvoti dvi dieni. Mudu pirmiausia stebėjome žmones ir jų elgesius. Visi vietiniai gyventojai — basi ir tedėvi gana mažai drabužių. Vyrai su visai trumpom kelnaitėm, o moterys užsimetusios vieną sijonuką, ir dar gerai, kad tas sijonukas atrodė, kaip tikras sijonukas.

Stebime, kaip iš mūsų laivo skubiai pradėjo iškrauti atvežtas prekes. Labai daug spaudos popierio — ritiniai, sveriančiais po pustrčio tūkstančio ir dau-

NE VIENA DUONA...

Ko stinga Venecueloj?

Kažin ar visai teisingas spėjimas, jog Venecuelos diktatorių kritės dėl to, kad palietė kunigus? Nei kunigai, nei krikščionių demokratų partijos vadai maiste prieš Jiminezą aktyviai nepasireiškė. Visuotiniame streikui ženklą duoti buvo numatyta automobilių sirenomis. Bet kadangi Caracas mieste sirenas vartoti pastaruoju metu uždrausta, tai streiko skatintojai nepasitikėjo, kad jiems pavyktų visame mieste vienu metu visus vairuotojus sukomanduoti triūbyti.

Bažnyčių varpais pasinaudoti buvo paprasčiau. O kai varpai visur suskambėjo, tada ir automobilių sirenos netruko prisidėti. Ar visi klebonai sąmoningai leido tam tikslui varpais pasinaudoti, ar gal kitų leidimo buvo nei klausta — apie tai tuo tarpu galima tik spėlioti. Bet varpai nėra įrodymas, kad Bažnyčia sukiulo.

M. P. Jiminezas buvo laikomas daugeliu požiūrių pažangus diktatorius. Niekas neginčija, kad jis kraštui davė daug gera. Žinoma, jis tai padarė ne savo dosnumo ir ne kokio nors genialumo

glaiv svarų. Po to, galybės svogūnų maišų — matyt, čia labai mėgstamas dalykas. Be abejo, ir visos kitos prekės buvo amerikinės, pvz., Royal jello, Del Monte konservuoti vaisiai, visokie Kellogg firmos gaminiai ir t.t.

Tad po tiek dienų pasiekėm vėl žemę, tą gražią salą. Apžiūrėsime ją per tas dvi dieni.

(Bus daugiau)

dėka, o tik todėl, kad Venecuela savaime yra labai turtingas kraštas.

Jiminezo pažangumas pasireiškė tik tuo, kad jis beveik visas lėšas, gaunamas iš gamtos turtų (o gauna 50% pelno iš amerikinių bendrovių, eksploatuojančių žibalo šaltinius) dėjo į krašto ūkį, tikslu pakelti gyvenimo lygį.

Per keletą metų nutiesta daug moderniausių kelių, pastatyta daug puikių mokyklų, ligoninių, elektrinių, nugriauta daugybė lūšnų ir jų vietoj pastatyti modernūs gyvenamieji namai, įvesta už Jungtinių Valstybių daug pažangesnė socialinio draudimo sistema, nemokamas gydymas darbininkams ir jų šeimoms, 30 darbo dienų atostogų kas metai, šeštadalio algos Kalėdų priedo iš darbdavio pelno, mažiausio mėnesio atlyginimo dydžio kompensacija atleidžiant iš darbo ir t.t.

Niekas neginčija, kad per pastaruosius kelerius metus Venecuelos veidas neatpažįstamai pasikeitė civilizacijos link. Žinoma, kai sakoma "Venecuelos", tai reiškia visų pirma suprasti, kad tai Caracas, Valencia, Maracay ir kiti svarbesnieji miestai...

Visa tai skatindamas ir vykdydamas, "P. J." (kaip sutrumpintai vadintas Perez Jiminez) dar atrodė neturįs ir daugeliui diktatorių būdingos ydos — perkankstytos puikybės. Jis nereikalavo, kad naujosios gatvės, aikštės ar pastatai būtų vadinami jo vardu, jis nereikalavo, kad jam jau dabar imtų statyti paminklus, ir iš viso, atrodė, lyg jis nei nesiekė pigaus populiarumo: ne-

perdaug tesirodė viešumo, nesifotografavo su vaikais ant rankų, nedėjo savo paveikslų ar vardą ant kiekvienos lentelės ar plakatelio.

Bet... ne vien duona žmonės gyvena (o ir duona dar toli gražu ne visiems buvo pakankamai sviesto patepta). Viso to fejerverkiško kilimo aplinkoj stigo labai svarbaus dalyko — laisvės. O šalia to — žydėjo korupcija, kuria naudojosi kiekvienas, kas tik suketis bei apsukresnis, bet labiausiai tie, kurie valdžios laiptuose stovėjo aukščiau, įskaitant taip pat ir jų draugus, gimines bei mylimąsias... Juo kas stovėjo arčiau prie viršūnių, juo geresnis to buvo "aitvaras". Ir visi žinojo, nors niekas nedrįso kalbėti, kad prezidento "aitvaras" bene pats geriausias, nes pačius didžiausius maišus turįs gėrybėmis nešti...

Tokiose aplinkybėse išsilaikyti norinčiai valdžiai reikia būti apdairiai ir be baltų pirštinačių čiauti kiekvieną, kas leidžia sau pamurmėti. Taigi "P. J." turėjo atitinkamą vidaus reikalų ministrą ir dar atitinkamesnį politinių policijos viršininką. Tie, ne pats "P. J.", buvo svarbiausios visų siaubas ir neapykantos taikinys. Todėl maišto pradžioje ir buvo pirmutinis reikalavimas — išvyti tuos du! Bet "P. J." tarėsi, kartą pradėjęs eiti nuolaidų keliu, nebegalėsias atlaikyti. Todėl bandė manevruoti. Tačiau nepavyko.

Atrodo, kad "P. J." pertempė stygą ne su keliais klebonais susikirsdamas (kai tie pamoksluose pakritikavo aukštus pareigūnus už nepakankamą pamaldumą), bet jau anksčiau — pereito gruodžio rinkimuose. "P. J." tik pats vienas pasisiūlė kandidatūrai prezidentus tolesniems penkeriems metams, ir leido balsuoti tik hitleriniu būdu: "Taip" ar "Ne". O balsavimas buvo taip sutvarkytas, kad "Ne" lapelius rytojaus dieną reikėjo parodyti viršininkams, darbdaviams arba kitoms "akims ir ausims"...

Aišku, "P. J." buvo išrinktas beveik vienbalsiai. Tik "P. J." čia gavo savo naudą popieriukus, o ne balsuotojų pritarimą. Pats toks balsavimo būdas daugelį ir abejingųjų ar net palankiųjų nuteikė neapalankiai. Nuteikė

taip, kad bereikėjo tik degtuko. O degtukas užsidegė greičiau, negu kas nors tikėjosi.

Nesališki stebėtojai mano, kad "P. J.", jeigu būtų drįsęs atvirai rinkimuose pakonkuruoti su kitais kandidatais, tai greičiausia vistiek būtų buvęs išrinktas, tegu ir ne tokia didele balsų dauguma. Jei žmonės būtų jutę, kad jie balsuoja ne priversti, daugelis būtų priėmę dėmesin tai, ką "P. J." kraštui ir jiems yra sukuręs ir daugelis būtų geruoju už jį balsavę. Tada, net ir ne tokia didele dauguma išrinktas prezidentas būtų galėjęs jaustis daug saugiau. Nereikėjo jam pertempti stygos.

Venecueloj daug svetimšalių, daug Europos imigrantų, jų tarpe yra ir lietuvių. "P. J." valdžia bei jos sąlygos daugumai jų buvo palankios, nes jų sugebėjimai buvo vertinami. Tų gabumų ar išsilavinimo neturinčių vietinių daugelis kreivia akimi žiūrėjo į "privilegijas svetimiams". Kaip atsiliepiant imigrantų padėčiai įvykusios permainos, tuo tarpu dar nežinia. Pareis nuo to, ar reiklaus spres realistai, ar karštuoliai... Bet vienu požiūriu ir imigrantai, be abejo, atsikvėps laisviau. Radijo, spaudos, laišku cenzūra bus turbūt išnykusi, galbūt nebereiks aplinkui dairytis žodį apie ką nors betariant, žodžiu — bus kiek laisvesnis kvėpavimas ir gal laisvesnės rankos.

Tik klausimas — ar neriantis į laisvės vandenį nepasijus kito trūkumo? Ar nepasijus tvarkos trūkumo? (Ypač, kad tipingos pietietiškos netvarkos ir ligi šiol nestigol). Ir dar viena svarbi baimė: ar atsiradus daugiau laisvės nepraadės stigti "duonos" (dėl tvarkos sumažėjimo)?

Daug kas pareis nuo visos visuomenės ir ypač nuo tų, kurie dabar stojo jos priešaky. Su laisve ir duona neretai atsitinka panašiai, kaip tam bėdžiui, kuris skundėsi niekaip negalįs pavalgyti duonos su sula: kai duonos daug (rudenį), tai sulos nėra, o kai sula pradeda iš beržų tekėti, tai aruodai jau tušti...

—vr.

Ar jau
įstojai į
VILTIES
draugiją?

J. J. Bačiūnas tarp Tahiti salos mergaičių.

PARADOKSAI

ADOMAS VYČIUS

REDAKCIJOJE

Vyriausias redaktorius nervingai žingsniavo po kambarį, kaip uždarytas narve liūtas, dėliodamas savo cigarą iš vieno burnos kampo į kitą ir drebėdamas iš pykčio. Taip būdavo retai. Labai retai. Bet šiandien atsitiko. Laikraštis jau surinktas, sulaužytas spaustuvinių prietaisų rotacinių nekeičiamais trypė kojomis, kaip užsistovėję lenktynių žirgai, laukdami starto... bet... pirmo puslapio viršuje bolavo tuštuma, kurios nebuvo kuo išpildyti... Nebuvo didžiojo įvykio su rėkiančia orkestra... Ir įvykių redaktorius nesirodė. Jis kasdieną laikrodžio tikslumu patiekdavo sensacijas, o šiandieną ir jo paties nebuvo.

Dešimt žmonių, prie dvidešimties telefono aparatų pakėlę ausis, įtemptai, kaip šunes medžiotojo šūvio, laukė pranešimo... ir jo nebuvo...

— Prakeikimas! — sugriaudė vyriausiojo redaktoriaus balsas, ir visi čia esą sutartinai krūptelėjo: "prakeikimas" — rodė jų veidai, kupini pritarimo vyriausiajam, — jei jis žuvo, ar nusižudė — visvien turėjo anks-

čiau pasirūpinti patiekti žinias... O kur gi jo padėjėjas? Reporteriai?...

Lyg tyčia nebuvo ir užsienio žinių redaktoriaus. Dabar būtų labai pravarti kuri nors iš jo tų tarptautinės politikos žinių...

Skelbimų redaktorius knisosi popierių krūvoje, tarytum laukdamas, kad gal bus įsakyta skelbimą tokiu reikšmingon vieton kyštelti... ir iliustracijų redaktorius vartė pasenusias nuotraukas, gal kuri tiktų... Visi laukė vyr. redaktoriaus sprendimo... o minutės tirpo, kaip sniegės šiltam ore... ir nieko nesimatė...

— Atvažiavo! — staiga riktelėjo mašininkė, sėdėjusi prie lango ir stebėjusi gatvę. "Atvažiavo!" kaip aidas pakartojo kambarys, ir visi pašokė žvilgtelėję pirma į langą, paskui atsigrįžo į duris. Jos netrukus pravirė, ir įėjo užsienio žinių redaktoriaus, kažkokiais dviem vyrais vedinas.

— Štai!... Šitie du vyrai!... — net nepasisveikinęs, sušuko jis ir padavė vyriausiajam popierio lapus, — čia yra viskas!

— Surinkti! — padavė jisai lapus linotipininkams, — neskaitytės, net nepažvelgę,

kas ten buvo parašyta.

— Kas jie, šitie vyrai? — pastebėjo jisai dabar abu vyrus, stovinčius prie durų, tylinčius ir keistus...

— Šitie vyrai, — iškilmingai deklamuvo redaktorius, — pralaužė geležinę uždangą... Jie yra paskutiniai gyvi likę iš Lietuvos pajūrio gyventojų, kuriuos okupantai išžudė. Visi tos apylinkės gyventojai buvo pradėti gabenti iš ten steigiamos draudžiamos zonos į Sibirą, tačiau egzektoriai patyrė, kad daliai jų kažkaip yra tekę pamatyti ten statomus slapтус įrengimus ir ginklus. Kad paslaptis nepasklistų, egzektoriai nutarė visus išvežamuosius čia pat likviduoti. Tūkstantis žmonių, vyrų ir moterų su vaikais buvo vietoje sušaudyta, tik šiem dviem vyram, tų žudynių liudininkam, pasisekė iš šaudomų tarpo pabėgti ir nuotykingu keliu atsirasti čia. Ir aš visas jų papasakotas žinias surašiau — mes pirmieji paskelbsime apie tą įvykį!...

Abu vyrai, tylūs ir rūstūs, stovėjo, kaip sustingę. Mašininkė smalsiai žvalgėsi į juos, cigaras vyriausiojo burnoje buvo užgesęs. Fotografas, rakinėdamas savo kamerą, rėkavo tuos drąsius vyrus, kurie paklusniai vykdė jo valią. Fotografo lemputė žybjėjo...

Tuo metu staiga atsiradė durys ir įžengė, tikriau — įlėkė, įvykių redaktoriaus.

— Na?!... — vyriausiasis atsigrįžo į jį, — ar dar esi gyvas?... Ko laiku nepasirodei?

— Aš tai gyvas... Bet Mrs. Smith!...

O, kaip tai baisu!...

— Ką Mrs. Smith? — paklausė vyriausias.

— Mrs. Smith šį rytą nužudė savo meilužį! — įvykių redaktoriaus spindėjo tokiu nepaprastu džiaugsmu, lyg būtų atsakęs 64000 dolerių klausimą...

— Kokia Mrs. Smith?

— Našlė Smith...

— Gal toji, kuri gyvena —

— Kampas Main ir Pain gatvių...

— Ta pat?!

— Ta pati!... Aš pirmas atsiradau įvykio vietoje... Sykiu su policija... Nušovė vietoje... savo miegamajame... Tiesiai į širdį... Nepaprastai taikli moteris... Čia jau viskas surašyta!

— Aha!... — šoko tasai, — dėkoti šitai!... Aną atšaukti! Greitai! Ir didelėm raižėm antraštę... Žinią apie vengrų kovas išmesti... Tik greitai... O kaip jie krapštos, — šaukė jisai spaustuvininkams.

— Bet... tūkstantis sušaudytų lietuvių!... — šaukė ir politinis... — juk toks įvykis... Aš gi pirmasis tuos vyrus suradau, dar niekas nežino!...

— Kur anie buvo sušaudyti?... — Lietuvoje... Sovietai sušaudė... — Kur ta Lietuva?...

— Kaž kur Europoje... o gal ir Azijoje...

— O kur gyvena Mrs. Smith?!

— Čia, sako, kampas Main ir —

— Tai ko, po velniui, mums rūpintis tais sušaudytais lietuviais... jų visvien nebeprikelsi... kai čia tokia jaudinanti sensacija... čia pat... keli blokai nuo mūsų... Ar neturite Mrs. Smith ir to, kaip jį — jos meilužio nuotraukų?... Ak, jau daro klisės... Tai gerai... Tai puiku... Lietuvius įdėsime rytoj!...

Lietuvių neįdėjo nė ryt... nė poryt... Baltieji vaikai mokykloje susistumdė su negriukais... Plėšikai užpuolė kino teatrą... Pralaimėjo turnyrą "Yankių" beisbolo komanda... Geriausias žaidėjas nusilaužė sprandą... Mieste buvo sustojusi divorsais pagarsėjusi kino artistė... Sąžiningai ir greitai buvo spausdinamos tokios reikšmingos, didžiojo antgalvio vertos sensacijos...

Aš nežinau, ar patyrė pasaulis apie tą tūkstantį sušaudytųjų... Aš nežinau, tų tylių ryžtingų vyrų likimo... Bet aš žinau, kad paradoksų gausu aplink mus...

(Pabaiga)

Vokiečių karinė slaptoji žvalgyba paskutiniojo karo metu

ARTIMUOSE IR TOLIMUOSE RYTUOSE

Atpasakoja L. S.

Indų vadas nebuvo kolaborantas

Bose savo veiklą jungė su bendra padėtimi. Jis blaiviai ir šaltai aptardavo visas galimybes su admiralu Canaris, kuris tą jo tiesų būdą niekam nepataikauti labai vertino.

Bose niekad nebuvo kolaborantas, kaip to žodžio prasmę aiškinama po paskutinio karo, o savanaudis indų patriotas, nenoris nieko dirbti Vokietijai, bet — panaudodamas vokiečių interesus — pasirodęs viską aukoti Indijai. 1942 metų rudenį jis pasakė Canariui: "Jūs gerai žinote, kaip ir aš, kad Vokietija nebegali šio karo laimėti. Tačiau šį kartą ir laimėjusi Anglija neteks Indijos. Britai turės 1940 metais duotą žodį išlaikyti ir atsisakyti valdžios Indijoje".

Kai Bosei paaiškėjo, kad Vokietija nebepateis galimybių jį paremti kovoje už Indijos laisvę, jis užmezgė ryšius su japonais, kurie žadėjo jo rolininiams planams visokeriopą pagalbą. Japonų pasiuntinys Oshima pasirūpino, kad jis gautų leidimą išvykti iš Vokietijos. 1943 m. vasario mėn. povandeniniu laivu D-190 buvo nugabentas į Indijos vandenyną, kur jį perėmė japonai. Iš Japonijos persikėlė į Burma ir 1943 m. birželio mėn., lydimas nedidelės indų laisvės armijos, peržengė Burmos-Indijos sieną. Jis prieš anglius vedė džiunglių karą dar tuomet, kai Vokietija jau senai buvo kapituljavusi.

Pagal oficialų pranešimą jis nukrito su lėktuvu virš Formozos, skrendantį į Japoniją. Vėliau sklido gandai, jog esąs Kinijoje, bet tai, greičiausia, ir tėra gandai.

Vokietijoje likę Indų legiono kariai buvo panaudoti priešlėktuvinei ir pakrantių apsaugai ramesnėse Vakarų fronto dalyse.

Viena jų grupė pasiekė Indiją. Kai 1947 m. rugpjūčio mėn. ministras pirmininkas Jawaharlal Nehru iškilmingame akte Delhi mieste iškėlė oranžinę-baltą-žalią laisvosios Indijos vėliavą, parade dalyvaujančių kariuomenės dalinių tarpe buvo Subha Chandra Bose pasėkėjai-bendradarbiai.

Dėmesys Ramiajam Vandenynui

Aštrėjantis jūros karas Atlante ir jo išsiplėtimas visuose vandenynuose, neišskiriant nei Antarkties, privedė prie to, kad 1940 metų pavasarį imta svarstyti galimybes, kaip pakenkti prieš laivų susisiekimui Ramiajame Vandenynė.

Iš Japonijos gauta žinių, kad vis didesni kiekiai Wolframo ir kitų karo pramonei svarbių medžiagų gabenami Anglijon britų ar neutralių kraštų laivais. Dažniausia jie išplaukdavo iš Sanghajaus, Kantonio, Manilos ir Singapuro.

Visi bandymai, suardyti tuos prekybinius jūros kelius povandeniniais ar maskuotais karo laivais rytų Afrikos pakrantėse, nedavė apčiuopiamų vaisių. Pasiėkti Kinijos jūrą povandeniniais laivais buvo neįmanoma, nes jie negalėjo taip toli operuoti.

Esant draugiškoms santykiams su Sovietų Sąjunga, tiesiog siūlėsi ne kasdieninis kelias, nepastebimai pasiūsti mūsų laivus į Pacifiką: tai šiaurės-rytų kelias per Ledinuojojo vandenyną ir Beringo sąsiaurį.

Šio plano pasisekimas priklausė nuo dviejų sąlygų: laivai turėjo nepastebėti nuplaukti į jiems skirtas vietas ir, ten nuvykę, turėjo būti nuolat informuojami apie besikeičiančius prieš laivų kelius, jų apsaugą, iš uostų išplaukimo laiką ir panašiai.

Dar gerokai prieš karo pradžią, admiralas Canaris rūpėsiu, vokiečių karinė slaptoji žvalgyba palaikė ryšius su japonų karo laivyno slaptąja žinių tarnyba. Tačiau tada niekas negalvojo, kad vokiečiams greitai tektų vesti karą prieš britų laivinkystę Ramiajame Vandenynė.

Dabar prireikė kuo greičiausia suorganizuoti žinių rinkimą Azijos kontinente ir Pacifike, kad minėtas planas pasisektų. Bendradarbiauti su atitinkamomis japonų įstaigomis negalėjome, nes Japonijai dar buvo neutrali, be to, jiniai norėjo išvengti užmetimų, kad remiant vokiečius, kas dar labiau pablogintų jos įtemptus santykius su USA.

Darbai parenkamas apskrūvęs vyras, kuris čia ir pasakoja

Tam uždaviniui įvykdyti admiralas Canaris parinko Pirmajame Pasauliniame kare karo laivynė tarnavusį karininką, kuris vėliau prekiaavo Rytuose. Jis buvo greitos orientacijos ir sugėbant iš kiekvienos padėties rasti išeitį. Šis karininkas pasakoja: "Kaip žinių rinkimo centras geriausiai tiko keturių zonų miestas — Sanghajus. Čia susitikdavo visų tautų laivinkystės interesai, nes ir karo metu uostas buvo atdaras visiems. Kiekvienas laivas raskdavo gerą remonto dirbtuvę, pilnas reikmenų parduotuves, paslaugius prekybininkus.

Mieste gyveno įvairiausių tautybių žmonės, tad žinių tarnybai buvo geras bendradarbių pasirinkimas. Daugiausia žinių teikdavo Internacionalinė zona, kuri apėmė miesto centrą. Japonų, prancūzų ir kiniečių zonos nebuvo tokios "derlingos".

Antra vertus, toks šio miesto susikirstymas ir jo gyvenotojų įvairumas reikalavo iš žvalgybos karininko žmonių charakterio pažinimo ir gero nujautimo, kodėl tie agentai dirba, kodėl jie siūlo žinias.

Greitu laiku pasisekė sudaryti pilną kontrolę Wang-Pao ir Yang-tse-Kiang upėse plaukiojančių laivų. Tačiau pradžioje turėta techniški sunkumų, norint radijo bangomis betarpiškai susisiekti su Berlynu.

Pagal iš anksto aptartą planą Sanghajun buvo pasiųstas patvyręs karinės slaptosios žvalgybos radijo-telegrafistas. Sangumo sumetimais jis negalėjo su savim gabenti siųstuvo, kurs atėjo keliom dienom vėliau, bet sudužęs.

Prisilaikant didžiausio atsargumo, kad priešų slaptosios tarnybos neįtarytų, bandyta reikalingas dalis parūpinti vietoje, bet neradus teko prašyti Berlyno.

Prašomos dalys atėjo, tačiau veltui praslinko mėnuo laiko. Sutvarkius radijo ryšį su karinės slaptosios žvalgybos stotimi Belzig, darbas techniškai vyko sklandžiai ir visiems dalyviams teikė tam tikrą sportinio pasitenkinimo.

Platesnei žvalgybai buvo reikalinga įsteigti veikimo punktus Tientsine, Kantone bei Filipinuose. Laikui bėgant, tas buvo atlikta.

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Chicagos skyrius kviečia lietuvišką visuomenę atsilankyti į

Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 40 metų sukakčiai paminėti iškilmingą banketą.

Banketas įvyks vasario 16 d. 7 val. vak.
South Shore Country Club salėse.

Programoje kokteiliai, vakarienė, meninė
dalis ir šokiai.

Pakvietimai gaunami Margučio raštinėje arba šaukiant telefonu GR 6-2242. Pakvietimo kaina asmeniui \$12.50.

Palinkusių karklų skundai

K. KAČINSKAS

"Tokiu būdu, grasinimu ir spaudimu iš viršaus mano gimtajame kaime 1927 metais įsteigtą pirmą "jaunalietuvių" skyrius visoje Lietuvoje".

J. Jašinskas, "Spaudos pabiro", NAUJENOS, 1928 m. sausio 28 d.

Anot priežodžio, ant palinkusios liepos visos ožkos lipa. Kiti sako — ant palinkusio karklio. Taip ir teisingiau. Nes kur tu rasi liepą, taip palinkusią! Jei liepa, tai ožkos neužlips. O jei esi tik karklas, tai kuo čia taip jau labai didžiulis?

J. Paplėnas neseniai DIRVOJE papasakojo apie jaunalietuvių organizaciją, jos įsisteigimo 30 metų sukaucius progą. Tiems, kuriems jaunalietuvių organizacija "ne mūšiške" (ne mūsų partijos!), nesmagu, kam ji iš viso buvo. Guodžiasi dabar, kad ji augusi tik "grasinimų ir spaudimų" dėka, kaip dabar "komjaunimas", visokioms kitokios jaunimo organizacijos būvus uždraustoms. J. Paplėnas sako, kad tie grasinimai ir spaudimai — mitas, pasaka. J. Jašinskas savo gimtojo kaimo pavyzdžiu rodo, kad ne, kad tie grasinimai ir spaudimai iš viršaus jaunalietuviams tegalėjo laikytis...

Aš jaunalietuviu nebuvo. Ne dėlto, kad būčiau buvęs priešingas režimui, bet irgi, gal galėčiau sakyti, dėl "spaudimo iš viršaus": buvau tokiojo tarnyboje, kurioje "viršus" manė, kad dar tokioj šaulių sąjungoj man galima dalyvauti, bet jaunalietuviuose jau nebepritarė, nes tai būtų... partiskomis demonstracija. Tikėsi netikėti, bet ir tokių dalykų buvo tais... jaunalietuvių ir tautininkų protegavimu laikais.

Ir štai, aš drįstu pasakyti, kad J. Jašinskas manęs neįtikino. Ir šiaip žiūriu, ir kitaip, o iš visos jo papasakotos gimtojo kaimo

Su Kantonio skyriumi turėta daug sunkumų, nes ten vokiečių slaptosios karinės žvalgybos karininkui nuvykti nebuvo įmanoma: sausuma ėjo kinų-japonų frontas, laivus — net neutralius — dažnai tikrindavo britų kreiseriai ir rasti karininką tinkle mus vokiečių vyrus suimdavo. Žinios iš Kantonio atėdavo per kelis tarpininkus, todėl gerokai pavėluodavo ir tuo dažnai nusto-davo vertės.

Bendrai paėmus, galima pasakyti, kad jūros karo vedimo vadovybė Berlyne turėjo daug naudos iš mūsų teikiamų žinių apie prieš laivinkystę Ramiajame Vandenynė. Jos daug padėjo ir vienam pagalbiniam kreiseriui, kurs atplaukęs per Šiaurės Ledinuojojo vandenyną nuskandino nemažą priešų prekybinių laivų, be to, nepastebėtai išdėliojo miras prie Australijos uostų ir gerokai sutrukdė visą susisiekimą.

Prieš laivinkystės stebėjimas Pacifike davė progos pakti apie laivų konvojus Atlante, bei jų sustatymą Afrikos pakrantėse. Ramiajame Vandenynė laivai plaukiojo pavieniai. Ties Afrika jie susirinkdavo ir karo laivų lydimi vilkstinėmis plaukdavo į Britų salas.

Gautos iš Sanghajaus žinios padėdavo nustatyti tų vilkstinų išplaukimo laiką ir tuo prisidėdavo prie sėkmingo povandeninių laivų panaudojimo.

Prasidėjęs japonų-amerikiečių karas nutraukė Sanghajaus skyriaus veiklą jūros karo srityje. Pats skyrius, nors ir su sumažėjusiais uždaviniais, veikė iki pat karo pabaigos".

jaunimo istorijos išeina, kad jie tenai be jokios prievartos ir be jokių grasinimų sudarė jaunalietuvių skyrių. Jiems, matyt, buvo vistiek, kokių vardu jie susiorganizavo. Iš J. J. pasakojimo išeina, kad tam jaunimui rūpėjo knygos, lavinimasis, vaidinimai... Kol nėjo viešumon, tol jie ir nusistatė tvarką nesidomėję, o kai sumanė surengti viešą rengimą, tai susidūrė su administracijos reikalavimu formaliai įsiregistruoti pagal draugijoms veikiančius nuostatus.

Ar tik 1927 metais Lietuvoje buvo įvestas reikalavimas draugijoms registruotis? Man regis, ne. Draugijų reglamentacija buvo ir anksčiau. Ar ji reikalinga, ar ne, tai kitas klausimas, bet buvo. Ir Amerikoj platesniu mastu užsimojančios veikti organizacijos turi atlikti tam tikrus formalumus. Ir štai "gimtojo kaimo" veikėjai susidūrė su aiškiu komendantu pareiškimu — kol nesilegalizuosit, tol leidimo viešam vakarui negausit, ir dar galit būti nubasti už nesilegalizavimą. Kitokia "grasinimo ir spaudimo iš viršaus" nei J. Jašinskas nepini.

"Gimtojo kaimo" jaunimas su skato kaip nors susitvarkyti. Pabandė tapti Lietuvos Fizinio Lavinimosi Sąjungos skyriumi, bet pasirodė, kad jiems tai perdidelė prabanga. Atrado, kad pigiau bus tapti jaunalietuvių skyriumi. Taip ir padarė.

J. Jašinskas mano, kad tas būrelis nebūtų priėmęs jaunalietuvių iškabos, jeigu būtų leistos kitos jaunimo organizacijos, bet jos visos buvo uždraustos. Argi? Pavyzdžiui, pavasarininkai veikė visą laiką; ne tik pasikros kuopelės, bet ir visos Lietuvos mastu: rengė rajoninius suvažiavimus, dainų šventes, rengė net kongresus... Gal valdžia juos ne taip mylėjo, kaip jauna-

lietuvius? Betgi ir pavasarininkai valdžiai didelės meilės nerodė... 1927 metais, ir dar ilgiau po to, veikė taip pat ir kairioji "Jaunimo Sąjunga", turėjo savo skyrius, suvažiavimus — iki šalia ar vietoj jaunimiškos kultūrinės veiklos neįsileido į tiesioginę kovą su valdžia (reiškia, rizikavo ir tuokart pralošė).

Taigi J. Jašinskas čia turbūt pasakas sako, kad tik jaunalietuvių organizacija tebuvo leista ir jokios kitokios išeities jo kaimo jaunimui nebuvo.

Žinoma, lengviau veikti organizacijoje, kuri su valdžia geruose santykiuose. Jeigu kas tik šituo sumetimais ėjo į jaunalietuvių, tai organizacijai toki nariai ar skyriai didelio pasididžiavimo nesudaro. Bet nėra ko didžiulintis ir tiems, kurie ėjo. Nes jie, pasirodo, buvė tik launūs karkliukai, linkę ten, kur vėjas pūtė. Jei man būtų taip atsitikę, šiandien apie tai verčiau kukliai tylėčiau, nes nėra čia kuo skystis.

Pasididžiuoti savarankumą galėtų J. Jašinskas minimas mokytojas, kuris, esą, jaunalietuvių rajono vado pasirasint atleidimu iš darbo, neišsigančęs, o iškoliojęs rajono vadą ir nutraukęs su juo pažintį!

Štai tau ir prievarta... Ne tik nepaklausiusiam, bet net iškoliuojusiam rajono vadą mokytojiu nieko neatstikto. Žinoma, kurių galų jam ten reikėjo koliotis. Galėjo ir paprastai pasakyti — negaliu, ar nenoriu ir baigta. Juo labiau būtų nieko neatsitikę. Be to, tegul bus man atleista, kad mane ima didelė abejonė, ar iš viso toks grasymas buvo. Jaunalietuvių rajono vadas galėtų pagrasyti mokytoją iš darbo atleisti tik būdamas mokyklų inspektorium, ir tai jis galėtų tik ministerijai rekomenduoti atleisti, o pats to padaryti negalėtų. Tokiu atveju mokytojas galėtų skųsti inspektorių už piktnaudžiavimą tarnybinės padėties. Tiesa, dar nebuvo įstatymo, kad dėl atleidimo iš tarnybos būtų buvę galima skųstis teismui, bet tokio įstatymo nerado reikalo išiešti ir seimai... O jeigu ne mokyklų inspektorius, tik šiaip organizacijos pareigūnas graso iš tarnybos atleisti, tai tas gali daryti įspūdinio tik baliams, "palinkusiems karklams", nusileidžia n t i e m s prieš kiekvieną "blefą".

O pasaka apie jaunalietuvių užsimojimą pajungti Šaulių Sąjungą? Šaulių Sąjunga neabejotinai buvo valdžios daug stipriau "proteguojama", negu jaunalietuvių: jos veikimas buvo pagrįstas specialiu įstatymu ir finansuojamas valstybės biudžeto lėšomis. Jokia kita organizacija, išskyrus nebet skautus, tokios tvirtos padėties Lietuvoje neturėjo.

Šaulių Sąjungos pagrindinė paskirtis buvo organizuoti visuomenę, kad ji būtų pasirengusi ginklu priešintis Lietuvos užpuolikams. Iš tikrųjų, tai turėjo būti rengiamasis partizaniniam karui, jei toks reikals ištikytų. Taigi, Šaulių Sąjunga buvo visai kitokio pobūdžio ir paskirties organizacija, negu jaunalietuvių ir visos kitos kultūrinės-ideologinės jaunimo organizacijos. Daugelis jaunalietuvių (kaip ir pavasarininkų bei kitų) tuo pačiu metu būdavo ir šauliai. Jei jau kalbėtumėm apie "mano" gimtąjį miestelį, tai ten jaunalietuvių rajono vadas buvo drauge ir šaulių rinktinės valdybos narys (ar gal net pirminkas vienu metu). "Susikryžiuojimas" tarp šaulių ir jaunalietuvių įvyko ne dėl to, kad jaunalietuvių būtų įsigieję apsiginkluoti (jie tą galėjo turėti, būdami ar tapdami tuo pačiu metu šauliais), o dėl to, kad daug kur šauliai, vietoj rūpinęsi jiems priderančiu rengimusi krašto gynbai, veržė veržinė į grynai visuomeninį-kultūrinį darbą. Tai buvo šaulių programoj, ir dėl to netektų priekiaštauti, jeigu ne ta tendencija išsigimti iš karinio (partizaninio) parengimo organizacijos į vien tik kultūrinę. Jaunalietuvių (ir ne jaunalietu-

viai) turėjo pagrindo klausiti, kas gi čia darosi. Jaunimo organizacijos savo uždaviniu laikė tik kultūrinę (arba ir ideologinę) ir sportinę veiklą. Jei ir šauliai turėjo virsti tik tokių uždavinių organizacija, tai juk buvo pagrindo klausiti — o kas gi anuo kitu, specialiu uždaviniu rūpinęsis? Diskusijose (visų pirma ne viršūnėse, o kaip tik periferijoj) natūraliai kilo klausimas: jeigu šauliai labiau mėgsta kankliuoti, negu šaudyti, tai gal tada pasikeiskime rolemis?

Bet, kaip J. Jašinskas sako, skyriuose, būriuose ir kuopose (kieno — šaulių, ar jaunalietuvių?) pasireiškęs grūmojantis bruzdėjimas atšaldė to projekto sumanytojų troškimus... Taigi, "grūmojantis bruzdėjimas" buvęs iš apačios ir jis nulėmęs. Tai kaip gi su tais "grasinimais ir spaudimais iš viršaus"?

"Kuo veiklesnis tos organizacijos (tai yra, jaunalietuvių) pareigūnas, tuo geriau apmokamą tarnybą gaudavo", — sako J. Jašinskas. Argi tikrai? O jeigu taip rūpestingiau paskaičiuotumėm bent prisimenamus geriau atlyginamuosius pareigūnus valstybinėse ir joms artimose ūkinėse įstaigose, kiek ten rastumėm jaunalietuvių (ir tautininkų) ir kiek žinomų valdžios opozicionierių ar vadinamųjų "nelieskit manęs, nieko nežinau"? Lietuvoj kažkodėl buvo galvojiama, kad labai nedemokratiška, jeigu valdžia į administracines, priima politiška sau palankius žmones. Favorizuok visų pirmuos, kurie kiekviena proga pasirodę pagalius į ratus kišti... Tik Amerikoj atradom Ameriką: čia keičiasi valdanti partija ir, žiūrėk, visų svarbesniųjų vietų pareigūnai atitinkamai keičiasi! Čia tas savaime suprantama, o Lietuvos visas valdžias už tokį patį dalyką vis dar pirštais badom. Ir badom nelabai pagrįstai, nes nei viena valdžia toj srity savo padėties pilnai neišnaudojo.

Tautininkai turėjo daugiausiai tam laiko, bet irgi varžėsi. Nagi, tik pažūrėkim, kas buvo tikrai "riebiausiose" kėdėse — valstybiniuose ar psiaur valstybiniuose bankuose, kooperacijos centruose, teismuose, kariuomenėj, užsienio reikalų ministerijoj, o pagaliau — ir visose kitose ministerijose. Per ilgesnį laiką gal švietimo ministerijoj susidarė jaunalietuvių-tautininkų didesnė proporcija (ir tai ne dauguma), betgi tai bene pati "liesiausia"

PITTSBURGH, Pa.

VASARIO 16 MINEJIMAS

Lietuvos nepriklausomybės atgavimo 40 metų sukaucius minėjimas įvyks vasario 16 dieną.

Tą sekmadienį, 10 val. ryto, bus iškilmingos pamaldos šv. Kazimiero bažnyčioje. 3 val. p. p. Lietuvių Piliečių Klubo salėje, 1723 Jane St., South Side Pittsburgh, Pa. bus prakalbos ir meninė programa. Kalbės lietuviai ir eilė žymių amerikiečių. Meninė programa atliks šv. Pranciškaus akademijos studentės, vadovaujamos seselės Pranciškos. Pittsburgho Lietuvių Taryba tikisi, kad liet. organizacijos ir visa miesto bei apylinkių lietuviškoji visuomenė gausiai dalyvaus minėjime. Tegul 40-ji Lietuvos nepriklausomybės sukaucius praena visuotinio lietuvių sujudimo ženkle — už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Fr Žilionis

AKRON

• Vasario mėn. 1 d. virš dvidešimt judrausių Akrono lietuvių veikėjų buvo susirinkę Jogų namuose susipažinimui. Prie vaišių stalo buvo išreikšta nuoširdūs sveikinimai naujesiems akroniečiams ir įteikta šešiasdešimt dolerių piniginė dovana.

Susipažinimo pobūvį organizavo ponios Gaškienė, Kirtikienė ir p. Kryžauskas.

• Akrono lietuvių rengia platesnio masto vakarą, kuriame programą išpildys Jul. Kazėno vadovaujamas oktetas, jaunėji akordeonistai ir vietinės mokyklos orkestras, kuriam vadovauja lietuvis. Vakarą data: balandžio 13 d. — Atvelykis.

(atlyginimų atžvilgiu) ministerija...

Baigiant apie tas pasakas, vienas klausimas: kaip tai galėjo atsitikti, kad J. Jašinsko aprašytoju būdu įsisteigė "pirmas jaunalietuvių skyrius visoje Lietuvoje", jeigu, anot to paties J. Jašinsko, Lietuvoje tada visos kitos jaunimo organizacijos buvo uždraustos ir jau veikė didžios favorizuojama jaunalietuvių organizacija? Čia kažkur galai nesusiėina tose pabirose...

Ar įstojai į
VILTIES
draugiją?

RAUDONIEJI VIDURAMŽIAI

TAI YRA

DVIDEŠIMTOJO AMŽIAUS VIDURIO RAGANŲ MEDŽIONĖS

KRONIKA

PODRAUG

SU

APMASTYMAIS APIE TAI, KAIP ATOMINIAME AMŽIJE KELIAI Į PRAGRĄ TEBEGRINDŽIAMO SENO VIESKA GERŲ NORŲ SKALDA.

Dėl žmonių savų-lietuvininkų apšvietos ir geresnės mūsų laikų sampratos surašė

JONAS GIRDŽIUS - KLAUSUTIS

tremtinys,
kapitalistu nė buvęs,
nė tapęs.

ANT PAMINKLO SPALIO REVOLIUCIJOS KETURIASDEŠIMTMEČIO

bei

Ant Perspėjimo,

kad tikėjimas į netikėjamą taipgi yra opiumas liaudžiai, išleistas kapitalistiniame

LONDONE — 1957 m.,

ir vien dėlto, kad Vilniuje nebėra Zavadzko spaustuvės.

Knyga tuoj bus gaunama Dirvoje.

Dirva yra vienintelis tos knygos platintojas JAV ir Kanadoje.

CLEVELANDE

Lietuvių pasirodymai Centrinėje Bibliotekoje

Vasario mėnuo bus gausus lietuvių pasirodymais amerikiečių visuomenei. Vien tik Centrinėje Bibliotekoje lietuvių atliks tris skirtingas programas.

Vasario 12 d. Lituanistinės Mokyklos šokėjų Grandinė, vadovaujama L. Sagio, dalyvaus specialioje programoje pavadintoje Geležinės Uždangos Šešelyje, kuri yra skirta išimtinai high school jaunimui.

JIE ATLIKS ŠIO SEŠTADIENIO KONCERTĄ CLEVELANDE, LIETUVIŲ SALĖJE

Solistė Janina Liustikaitė.

Solistas Jonas Vaznelis.

Muz. A. Kučiūnas.

DIDELĖ NAUJIENA CLEVELANDE!

PIRMĄ KARTĄ CLEVELANDE ĮYKSTA TIK KĄ IS ITALIJOS ATVYKUSIOS solistės JANINOS LIUSTIKAITĖS

KONCERTAS

BE JOS DAR KONCERTE DAINUOJA IŠ CHICAGOS SOLISTAS JONAS VAZNELIS

Prie fortepiono muzikas A. KUČIŪNAS

Koncertas įvyksta: vasario mėn. 8 d., 6 v. vak.

Lietuvių salėje, 6835 Superior Ave.

PO KONCERTO SOKIAI IR BUFETAS.

Biletai gaunami Dirvoje, Spaudos Kioske ir pas platintojus.

BILETŲ KAINA: 2 DOL. IR 1.50 DOL.;

STUDENTAMS IR MOKSL. 1 DOL.

Visas koncerto pelnas skiriamas solistės studijoms

Italijoje baigti ir lietuviams tremtiniais Sibire

šelpiti.

VISI KVIEČIAMI DALYVAUTI.

school jaunimui. Pagrindiniu kalbėtoju yra pakviestas Theodore Andrica iš Cleveland Press.

Vasario 19 d. pianistas Andrius Kuprevičius duos piano recitalį.

Vasario 21 d. lietuvių grupė, vadovaujama A. Augustinavičienės, išpildys lietuvišką programą. Dalyvaus Čiurlionio Ansambelis, B. Smetonienė, J. Kristolaitytė, A. Stempužienė ir R. Lobe.

Visi pasirodymai bus atlikti Centrinės Bibliotekos Auditorijoje, pažymėtoje Nr. 36, 7 val. 30 min. vakaro. Įėjimas laisvas. Tik vasario 12 diena lietuviams yra prašomas pasirūpinti biletais iš anksto, kurie yra gaunami Bibliotekos Informacijos ir niekš nekainuoja.

Organizacijų atstovų susirinkime,

įvykusiame praėjusį sekmadienį ALT pirmininkas Jonas Daugėla painformavo apie Lietuvos nepriklausomybės jubilėjinį metų iškilmes.

Iškilmės prasidės vasario 15 d. 7 val. vak. religinės muzikos koncertu šv. Jurgio bažnyčioje. Vasario 16 d. 10 val. iškilmingos pamaldos už Lietuvą abiejose lietuvių bažnyčiose. Tą patį sekmadienį 6 val. vak. WHK salėje iškilmingas aktas su menine dalimi. Kalbės teisėjas Hoover ir adv. Julius Smetona. Meninėje dalyje — trijų dalių scenos improvizacija Gyvasis Sapnas, režisuojant aktoriumi Petriui Maželiui, dalyvaujant Vaidylos teatrui, tautinių šokių grupei Grandinėlei, vadovaujamai Liudo Sagio, ir Čiurlionio ansambliui, dir. muziko Alfonso Mikulskio, talkininkaujant aktoriumi Ignui Gataučiu ir kt.

Iškilmėse dalyvaus visų pavergtų tautų atstovai. Jų vardus bus priimta deklaracija.

Išdininkas P. Židonis pranešė, kad Vasario 16-sios proga aukų rinkimas bus prarastas aukų lapais rinkėjams atsilankant į namus dviejų savaitė laikotarpyje (savaitę prieš ir po Vasario 16 d.).

Buvo dar pranešta apie Dr. V. Kudirkos 100 metų gimimo, šv. Kazimiero 500 m. gimimo, koncertą Public Library ir tautodailės parodą.

Edv. Karnėnas referavo lietuvių tautodailės parodos Clevelande rengimo galimybes.

Organizacijų atstovai gyvai pasikak visais klausimais. Pagėdavo, kad, kalbant apie Lietuvos nepriklausomybės 40 metų sukaktį, būtų pagrėžiama, jog tai buvo Antroji Lietuva, ne kiek naujai sukurta valstybė. Atliktai einant į kultūrinę sritį, pagedauta bendradarbiauti su kitomis organizacijomis, nes Altas esąs politinė org-ja. Esą, lietuvių tautodailės parodos rengimas geriausiai tiktų bendruomė-

nės apylinkei. Altas turėtų iškiesti kilnojama antikomunistinę parodą.

Susirinkimui pirmininkavo I. Malėnas, sekretoriavo Alšėnas. E. K.

Edvardas Platakis

(Eddy Platt) Clevelande gerai žinomas orkestro vedėjas, dažnai matomas televizijoje ir naktiniuose klubuose, pasirašė svarbią sutartį su ABC Paramount plokštelių kompanija. Jo naujausias plokštelės jau yra parduota virš milijono.

Balto susirinkimas

Vasario 9 d. 11 v. 30 min. Apatinėje lietuvių salėje šaukiamas Balto 68-jo skyriaus metinis susirinkimas.

Visi, kam rūpi užjūry likusių mūsų tautiečių šalpa, prašome į susirinkimą atsilankyti.

Baltas reikalingas ne tik jų aukos, bet ir aktyvaus dalyvavimo jo darbuose.

Biletai į Vasario 16-sios iškilmes

WHK salėje iš anksto gaunami Dirvoje, spaudos kioske ir pas Alto valdybos narius. Biletus prašome įsigyti iš anksto, kad nebūtų susigrūdimo ir iškilmių pradžia nepavėluotų.

Tėvynės Garsų valandėlėje,

Lituanistinės mokyklos mokiniai, režisuojami Z. Peckaus, suvaidino paraką "Svečiuose pas Saulutę". Programa atlikta gražiai ir tikimasi, kad ypač mažųjų radijo klausytojų neapvylė.

Nors programų perdavimas per radiją surištas su išlaidomis, tačiau Lituanistinė mokykla pasiryžusi kiekvieno mėnesio paskutinį pirmadienį perduoti po vieną veikalelį ir tuo būdu sudaryti sąlygas pasireikšti vaidiniuose visiems mokyklos mokiniams.

Ohio lietuvių gydytojų žmonių valdyba,

per K. Stankaitienę, įteikė Tėvų Komitetui 35 dolerių auką lituanistinės mokyklos rengiamoms radijo valandėlėms remti. Lituanistinė mokykla širdingai dėkoja ir tikisi, kad atsiras ir daugiau rėmėjų-aukotojų.

Dažnas Lituanistinės mokyklos rėmėjas Dr. J. Balčiūnas Lituanistinei mokyklai paaukojo 10 dolerių.

Income Tax — pajamų mokesčiai jau pildomi Dirvoje

šeštadieniais nuo 11 val. iki 3 val. po pietų arba pagal susitarimą telef. EX 1-5214. Mokesčių pildytojas Jonas Kazlauskas.

PARKWOOD HOME IMPROVEMENT

Apmuša namus Aluma-King, įvairių spalvų amžino aliuminio plokštelių.

Plokštės lengvai plaunasi, nesilupa ir nesproginėja. Atliekami kiti remontai, pakeitimai, priestatų ir CEMENTO darbai.

Pigiaai statomi standartiniai garažai. Įkainavimas nemokamas.

Skambinkite: GL 1-0562, GL 1-0107 arba WH 3-1027. (16)

PRANEŠAMA ...

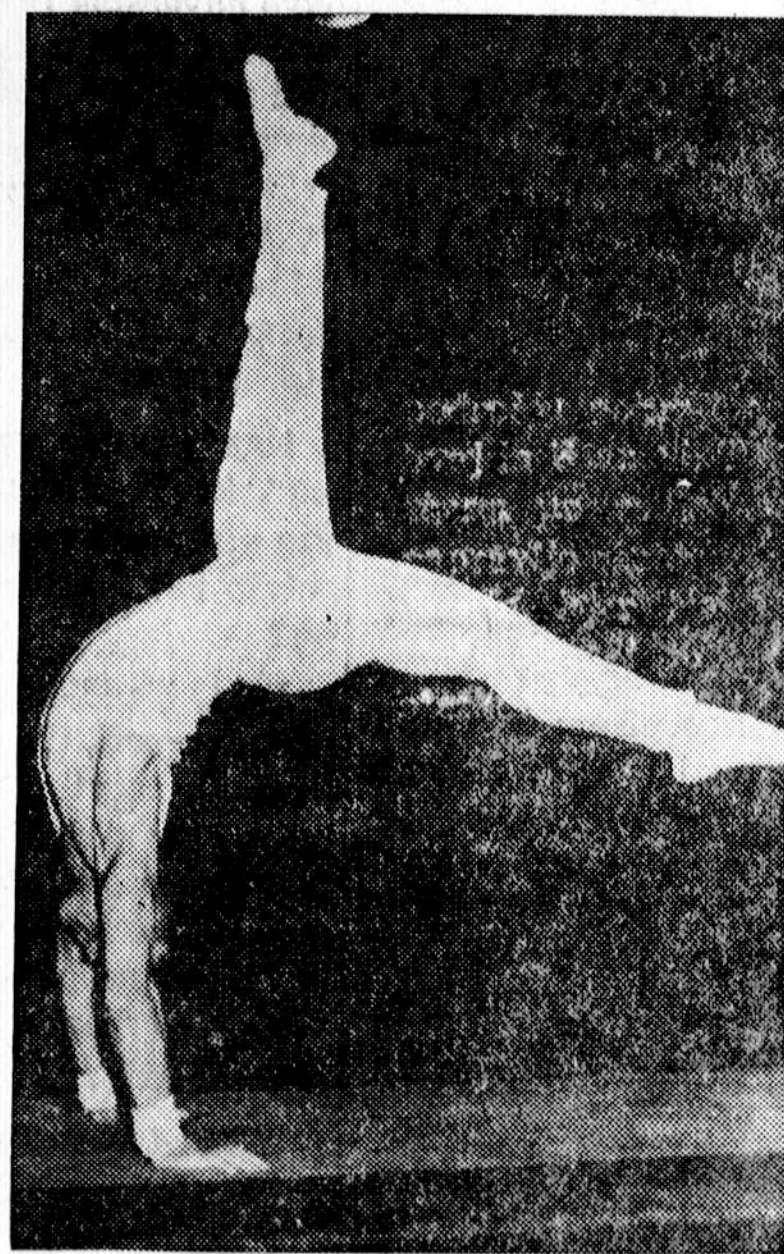
NATIONWIDE'S naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naujai prisidėjusį (po 14 amžiaus dienų) NE KIEK NEPADIDEJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:

PAULINA MOZURAITIS, Agentas SK 1-2183

PASAULINIO GARSO VAKARŲ VOKIETIJOS GIMNASTŲ

VYRŲ ir MOTERŲ rinktinių vienkartinė gastrolė

1958 M. VASARIO 9 D. 2:30 VAL. P. P. CLEVELAND ARENA

3700 Euclid Ave.

BILETAI PO \$0.90, \$1.50 ir \$2.00 GAUNAMI ŠIOSE

VIETOSE:

CLEVELAND EAST SIDE TURNERS — 1616 E. 55 ST., WEST SIDE TURNERS — 3319 LORAIN AVENUE, RICHMAN BROS. — 736 EUCLID AVENUE, ARENA BOX OFFICE — 3700 EUCLID AVENUE.

Liucija ir Vladas-Jonas Kaunai persikėlė į naujai pirktus namus — 15378 Yorick Ave., Cleveland 10, Ohio. Telefonas PO 1-0699.

Geras namų pasirinkimas

1. Plytinis, dviejų šeimų, Euclide.
 2. Vienos šeimos, 7 kamb. už \$14,800.
 3. Penkių kamb. su garažu už \$14,900.
 4. Ranch stiliaus už \$16,300.
 5. Dviejų šeimų už \$17,400.
 6. Bungalas už \$16,800.
 7. Labai gražus bungalas už \$22,500.
 8. Bungalas Willowick už \$16,500.
 9. Bungalas už \$16,200.
- Saukti: Stanley Yacas, IV 1-9919 REALM REALTY

Išnuomojamas 5 k. butas Sildymas gasu. Išnuomojama šeimai be vaikų. Saukti telefonu PO 1-5350, 12664 Cornado Ave. (12)

Parduodamas gešam stovy 1953 m. Chevrolet Teirantis — 1233 E. 87 St. Tel. SW 1-5287.

Mes turime sparvuočių pirkėjų. Kreipkitės ir mes parduosim Jūsų namą.

WADE PARK REALTY CO.

7032 Wade Park Ave. Arthur O. Mays, broker Telef.: UT 1-7551

Didelis Namų Pasirinkimas

Geriausi rezultatai perkant ir parduodant namus.

Kreipkitės pas Joną Nasvytį. IV 6-1600

R. A. GALL REALTY CO.

421 E. 200 St., Euclid, Ohio (19)

GERESNĖS statybos kontraktoriai

ISTATO MONCRIEF ORO VENTILIACIJA

• SAIDO vasarą

• SILDO žiemą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O

DĖMESIO! GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Persiunčia Jūsų sudarytus naujų daiktų siuntinius

į Lietuvą ir visus Rusijos kraštus, apmokant muitą siuntėjui. Gavėjas nieko neturi primokėti. Galima siųsti iki 44 svarų, jeigu persiunčiamieji daiktai telpa dėžėje, kurios dydis yra: 15"x15"x12".

Oro paštu galima siųsti iki 22 svarų. Maistą kartu su rūbais siųsti neleidžiama.

Istaiga yra naujai perorganizuota ir klientų patogumui naujose patalpose.

Mūsų pareiga kreipti didžiausią dėmesį į siuntėjui prieinamą apkašinimą, gerą patarnavimą ir greitą paketų pristatymą.

Naujose patalpose siuntiniai jau priimami.

Visi istaigos tarnautojai yra lietuviai, dirba gaudami algas, be jokių priedų už pasiunčiamus siuntinius.

Priėmimo valandos kasdien nuo 9:30 iki 6 val. Trečiadieniais nuo 9:30 iki 8 val. Šeštadieniais nuo 9 iki 3 val.

Adresas: 1313 Addison Rd., kampas Superior ir E. 71st St. Tel. UT 1-0807.

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St. Cleveland 8, Ohio Telef.: LI 1-5466

Stogų taisymas

Dengiame naujus ir pataisome senus stogus. Greitas pataisymas apdraskytų stogų. Darbas garantuotas.

LATVIAN ROOFING CO.

1263 Churchill Rd. Dieną šaukti EN 1-2120, g. vakarais HI 2-5926 (9)

THREE WAY PAINTING CO.

Lietuviška įmonė atlieka įvairius naujų ir senų namų dažymo ir dekoravimo darbus iš lauko ir viduje.

Lietuviams darome nuolaidą.

J. ir E. Ignatavičiai

677 E. 128th St. Tel. MU 1-8368

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir gertausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Ofelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praeiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiausių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

WM. DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko

1132 Summit Dr.

Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDICOTT 1-1763

936 East 185 Street

KE 1-7770

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEnderson 1-6344. Redaktorius Balys GAIDŽIŪNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Nesidomejimas pavergtu kraštų išlaisvinimu

Neseniai kai kurie laikraščiai suminėjo sovietų reikalavimus, dėl dabartinės padėties ir viršūnių konferencijos sąlygų. Sovietai reikalauja, kad būtų pripažintos dabartinės sovietų sienos, pabrėžiant Pabaltijo valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — inkorporavimą.

Rusų reikalavimas laikyti Pabaltijo valstybes Sov. Sąjungos dalimi yra iš vienos pusės labai ciniskas, o iš antros — prisipažinimas, jog šie kraštai nėra sovietijos dalis.

Kiti amerikiniai laikraščiai labai nežymiai pradeda kaisioti mintį, jog reikia būti realistams ir ieškoti išeities iš dabartinės įtemptos politinės būklės. Detroito "Free Press" primena, jog Amerika nieko nesanti padariusi okupuotiems kraštams išlaivinti ir net nesanti pasiruošusi ką nors daryti. Todėl, šio laikraščio išvedžiojimais, Amerika turėtų pripažinti sovietų reikalavimus dėl status quo ir tuo baigti įtampą.

Publicistas W. R. Hearst jr., rašydamas apie viršūnių konferenciją, nurodo, jog Chruščiovo reikalavimų pripažinimas būtų skatinimas vergijos, kurią sovietai tiems kraštams užkrėvė. Tai vienas išsingusių pasisakymų, tačiau ar jo bus paisoma, sunku tikėti, nes Europos kraštai labai spaudžia Ameriką, kad ji sutiktų dalyvauti konferencijoje, nors ir nebūtų iš anksto susitarta dėl darbų tvarkos ir jų rezultatų.

Fulton Lewis jr. rašo: "Kai Vengrijos sukilėliai įtemptai kovojo, galutinai nustojo vilties gauti amerikinę paramą, kreipėsi į gen. Franco, pra-

šydami ginklų. Antikomunistinė Ispanija tuojau sutiko duoti labiausiai reikalingų prieštankinių pabūklų, jeigu ispanų lakūnams bus garantuotas kuro papildymas, prieš sugrįžtant atgal. Vak. Vokietija, rizikuodama susilaikyti sovietų represijų, davė sutikimą slapta nusiųsti ispanų lėktuvams ir papildyti kurą.

Tačiau JAV valstybės departamentas per slaptažvąlybą sužinojo šį planą ir jo atstovai atitinkamai paspaudė Vak. Vokietiją ir Ispaniją. Vengrų laisvės kovotojai negavo ginklų ir buvo sutriuškinti. Tuo būdu, JAV ne tik pati atsisakė išdavimo politikos, bet ir kitus sukludė, kad jie nepadėtų pavergtiems kraštams išsivaduoti".

JAV vyriausybė, kaip žinome, labai dosniai remia Jugoslavijos raudonąjį diktatorių, kuris visada palaiko sovietų pusę Jungt. Tautose ir savo kraštą tvarko lygiai taip pat, kaip ir Kremlius plėšikai. Lenkijos ūkio finansavimas yra ne kas kita, kaip komunistinio režimo rėmimas.

JAV savo politika remia tautinį komunizmą ir su juo nekojia. Jei įvyksta susikirtimų, tai tik dėl sovietų didelio įžulimo. Prisiminkime JAV Aukščiausiojo Teismo nutarimą dėl komunistinės veiklos Amerikoje. Jų pozicijos sustiprintos.

Su apgailėstumu tenka konstatuoti, kad JAV ne tik nesistengia pavergtų kraštų vaduoti, bet dar kartais ir trukdo.

A. Musteikis

AR ŽINAI?

N. B-NĖ

Kodėl Guatemala dabar turi jau trečią sostinę?

Pirmoji Guatemalos sostinė šiandien vadinama "Vieja" (Seną). Ispanų vadas Alvarado, Guatemalos užkariautojas, patstą miestą įsteigė, pasirinkęs gražiausią krašto vietą. Jis tada patstą gubernatoriaus rūmus vulkano Agua papėdėje. "Agua" reiškia vanduo.

Praėjus 14 metų nuo miesto įsteigimo įvyko didelis vulkano išsiveržimas, kuris padengė miestą dumbliu ir vandeniu. Pats Alvarado prieš tai buvo užsimušęs krisdamas nuo arklio, o gubernatoriaus rūmuose tada žuvo jo 22-ųjų metų žmona Dofia Beat-

rice, kuri buvo pirma ir vienintelė Amerikos istorijoje moteris, išrinkta gubernatorium.

Antroji sostinė šiandien vadinama Antigua (Senovė). Ji buvo įsteigta tik 5 mylių atstume nuo pirmos sostinės. Antroji sostinė išsilaikė 230 metų ir miestas anais laikais pasidarė vienu didžiausių miestų Amerikoje, peraugęs Limą ir Mexico. Jis tada turėjo 80,000 gyventojų, kai New Yorkas dar buvo mažas kaimelis.

1773 metais vėl įvyko vulkano išsiveržimas, kuris sunaikino Antigua. Šiandien apie buvusį miestą vaizdingai liudija 23-ųjų bažnyčių griuvėsiai. Tarp jų įsikūrę nauji gyventojai, pasistatę tarpų griuvėsių namukus. Ir susidarė nepaprastai įdomus vaizdas: greta didelio numirusio miesto egzistuoja antras, kuriame verda gyvenimas. Dabar ten gyvena apie 20,000 žmonių.

Tada guatemaliečiai nutarė įsteigti savo naują sostinę, jau trečią iš eilės, bet kitame slėny, kur klimatas labai malonus, nes jis yra 1500 metrų aukščiau vandens paviršiaus.

Nuo Antiguanos iki naujos sostinės reikia važiuoti vieną valandą autobusu. Naujoji sostinė vadinasi Guatemala City. Ji turi jau 300,000 gyventojų, bet atrodo truputį kaimiška. Jos gatvės asfaltuotos, bet be jokio tramvajaus. Beveik visi namai pastatyti vienaaukščiai dėl vulkano bei žemės drebėjimo baimės. Tik šio krašto reformatoriaus Generolo Barrios garbei pastatyti paminklas, primenantis Paryžiaus Eifelio bokštą.

Kas pravedė Guatemala į nepaprastai gerus kelius?

Tai padarė jos prezidentas Jorge Ubico, vienas iš griežiausių Guatemalos diktatorių, kuris

buvo nuverstas 1944 metais. Diktatorius labai mėgo greit važinėti motociklu, bet nebuvo Guatemaloje tinkamų kelių. Šiems keliams pastatyti jis įvedė privalomą valstybei darbą. Buvo reikalaujama iš kiekvieno vyro kasmet dirbti 150 dienų valstybės naudai.

Kas yra tas paukštis "Quetzal", kurio vaizdas Guatemala yra atspausdintas ant pašto ženklų, o taip pat iškaltas ant jos pinigų?

Deja, šiandien jį gyvą neįmanoma surasti, tik jo atvaizdą galima pamatyti muziejuose. Jis buvo toks didelis laisvės mėgėjas, kad pasodintas į narvelį, ilgiau 8 savaitių negyveno. Tai buvo gražus paukštis su auksiniais žaliomis blizgančiomis plunksnomis.

Indėnai dar ligi Kolumbo atvykimo į Ameriką tais paukščiais mokėdavo duoklę, kai jų viena giminė pavergdavo kitą. Pats brangiausias daiktas, kurį galėjo turėti indėnų vadas, tai buvo apsiaustas iš tikrų, su kitais nesumašytų, Quetzal paukščių plunksnų. Joks auksas negalėjo jų vertės atverti.

NORI PAKELTI TELEFONO MOKESTI

Ohio Bell telefono bendrovė įteikė kainas tvarkančiai komisijai pareiškimą, prašydama leisti suvienodinti abonentinį mokestį Clevelando mieste ir apylinkėse.

Mieste šis kainų pertvarkymas reikš abonentinio mokesčio pakėlimą tarp \$1.05 ir \$1.15 mėnesiui. Naujas abonentinis mokestis rezidencijų linijoms bus \$7.10, \$5.65 ir \$4.40; biznio linijoms nuo \$7.90 iki \$9.75.

Ta pati mokesčio gradacija bus įvesta ir priemiesčiams, palaikant ligšiolinį "vienetinį skaičiavimą" pagal pasikalbėjimo ilgumą ir atstumą. 17 dabartinių priemiesčio centrinių bus įjungtos į bendrą miesto sistemą. Tuo būdu, pasikalbėjimai iš tolimesnių priemiesčių bus pigesni.

Kainų pakėlimą iššaukė nauji įrenginiai telefono tinklą plečiant; pabrangusi medžiaga, padidėję atlyginimai.

D a b a r
p a t s l a i k a s
u ž s i s a k y t i
D I R V A !

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons

GRABLER MFG. COMPANY

6565 Broadway

MICHIGAN 1-9260

Tas, kuriam patinka skanesnis alus...

JIS RENKAS TIK STROH'S

Tik Amerikoje ugnim virtas alus!

Kodėl jam patinka Stroh's? Todėl, kad Stroh's turi skonį, kuriam neprilygsta joks kitas Amerikos alus... skonis lengvesnis, malonesnis, labiau gaivantis. Virimas ugnim prie 2000° tai padaro. Taip, ir jums patiks Stroh's!

jam patinka... jai patinka... visiems patinka Stroh's

...jums irgi!

Jums patiks

Stroh's

jis šviesesnis!

Dabar už vietines kainas!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Mich.

LIETUVOS KRONIKA

(1918. II. 16 — 1940. VI. 15)

Copyright by National Lithuanian Society of America, Inc.

Sudarė A. GERUTIS

12. "L. V. Ž." No. 37 paskelbta laikinoji Lietuvos valstybės konstitucija.

12. "L. V. Ž." No. 27 priedelyje paskelbtas A. Smetonos įsakymas Lietuvos kariuomenei, jam pasitraukiant iš Valstybės Prezidento pareigų.

13. Kooperatyvų Sąjungų biuras nutarė sudaryti vieną visam kraštui "Lietuvos vartotojų bendrovių sąjungą" ir įsteigti "Lietuvos Kooperacijos Banką".

17. Į Kauną sugrįžo iš Maskvos Lietuvos taikos delegacija.

18. Įsteigta "Lietuvos Fizinio Lavinimosi Sąjunga".

19. Sudarytas naujas Ministrų Kabinetas. Ministras pirmininkas Dr. Kazys Grinius, finansų, prekybos ir pramonės ministras ir e. susisiekimo m. pareigas — E. Galvanauskas, vidaus reikalų — Rapolas Skipitis, užsienio reikalų ministras — Dr. Juozas Purickis, švietimo — Kazys Bizauskas, žemės ūkio ir valstybės turtų — Jonas Aleksa, teisingumo — Vincas Karoblis, krašto apsaugos — pulk. leit. Konstantinas Žukas, ministras be portfelio žydų reikalams — Maksas Soloveičikas, m. be portfelio gudų reikalams — Domas Siemaška.

19. Kaune kilo didžiulis gaisras, kurio metu sudegė 150 namų.

22. "Laikinių Vyriausybės žinių" pavadinimas pakeistas, pradedant No. 38, į "Vyriausybės žinias".

26. Ministras pirmininkas Dr. K. Grinius perskaitė St. Seime vyriausybės deklaraciją. St. Seimas visais balsais, susilaikius socialdemokratams, pareiškė vyriausybei patikėjimą.

30. Maskvoje tarp Lietuvos ir Sov. Rusijos pasirašyta tremtinių grąžinimo sutartis.

L i e p a

2. Paskelbtas įstatymas, kuriuo draudžiama ūkius, turinčius daugiau kaip 70 dešimtinių, be leidimo parduoti ar kitaip perleisti.

4. Lenkija pripažino Lietuvą de facto.

6. Pulk. lt. Konstantinas Žukas paskirtas l. e. vyriausiojo kariuomenės vado pareigas.

6. Lenkai pasitraukė iš Daugavpilio miesto ir tvirtovės ir pradėjo trauktis iš jų užimtos Lietuvos teritorijos.

Tauragėje mirė gyd. Jonas Spudulis, kalbininkas, bendradarbiavęs "Aušroje", "Varpe" ir kituose spaudos draudimo laikotarpio leidiniuose.

7. Lietuvos kariuomenei įsakyta, susitikus su besiveržiančiais ir vakarus bolševikais, skirti karininkus parlamentarus ir vengti ginkluotų susirėmimų. Lietuvos kariuomenė užėmė geležinkelio liniją nuo Kalkūnų iki Smalvų ežero.

9. Lietuvos kariuomenė užėmė Dukštą, Tauragną, Kuktiškį, Skudutiškio ir Aluntos miestelius. Į Daugvilį pasiųsta Lietuvos karinė delegacija tartis su latviais dėl neutralinės zonos tarp lietuvių ir latvių kariuomenių.

10. Lietuvos kariuomenė užėmė Širvintus, Musninkus ir Kazytiškį.

10. Lenkijos ministras pirmininkas Grabskis priėmė Aukščiausios Santarvės Tarybos Spa protokolą, kuriuo pasižadėjo atitraukti Lenkijos kariuomenę iki Curzono linijos, tučtuojau perleisti Vilnių lietuviams ir priimti Aukščiausiosios Tarybos nutarimą dėl Lietuvos sienų.

11. Lietuvos kariuomenė užėmė Malėtų, Inturkės, Dubingių, Giedraičių ir Paberžės miestelius.

12. Maskvoje tarp Lietuvos ir Sov. Rusijos pasirašyta taikos sutartis.

12. Lietuvos kariuomenė užėmė Linkmenų miestelį.

13. Lietuvos kariuomenė užėmė geležinkelio liniją su Ignalinos stotimi, Kaitinų ir Maišiagalos miestelius ir Pogulianką.

13. Suformuota Vilniaus komendantūra. Iš Vievio išleistas pirmas kariuomenės ešelonas Lentvario kryptimi, bet ties Lazdėnų mišku lenkų kariuomenė pastojė kelią. Prasidėjo susišaudymas su lenkų daliniais.

13. Į Kauną atvyko lenkų pulk. Ryški tartis dėl Vilniaus užleidimo lietuviams.

14. Lenkų karo vadovybė, raudonosios armijos spaudžiama, žodžiu perdavė I. Jonynui, laikinojo Vilniaus lietuvių komiteto atstovui, Vilnių.

14. Raudonoji armija įžengė į Vilnių.

15. Lenkų kariuomenė pastojė kelią Lietuvos kariuomenės daliniui,ėjusiam į Vilnių, tokiu būdu Lietuvos kariuomenės būrys įžengė į Vilnių tik tą dieną.

17. Lietuvos kariuomenė užėmė Druskininkų ir Ratnyčių miestelius.

18. Kruonio apylinkėse nuginkluota lenkų brigada, perėjusi į Lietuvos teritoriją.

19. Lietuvos kariuomenė užėmė Seinų miestą.

19. Į Vilnių pasiųsta karinė komisija iš gen. leit. Katches, majoro Bylos, kap. Zubrio ir kap. Rusecko tartis su sovietais dėl okupuotų Lietuvos kraštų perdavimo Lietuvos valdžios organams ir dėl neutralinės zonos nustatymo tarp Lietuvos ir sovietų kariuomenių.

23. Į Vilnių nuvykusi Lietuvos vyriausybės delegacija iš St. Kairio, V. Požėlos ir gen. Katches sutarė su sovietų kariuomenės vadais dėl laikinosios demarkacijos linijos nustatymo tarp Lietuvos ir sovietų kariuomenių.

23. Lietuvos kariuomenė užėmė Tverečių.

24. Paskelbtas St. Seimo priimtas įstatymas, kuriuo visoje Lietuvoje įvedamas karo stovis ir sustabdomos konstitucijos garantijos.

25. Sovietų Rusija paskyrė Akselrodą pirmuoju savo atstovu Lietuvoje.

29. Lenkų kariuomenė pasitraukė iš Suvalkų.

30. Vietos gyventojų prašymu Lietuvos kariuomenė užėmė Suvalkus.

Rugpiūtis

1. Suvalkuose įsteigta Lietuvos karo komendantūra.

1. Pradėjo eiti lietuvių vokiečių kalba "Klaipėdos Krašto Valdžios žinios".

2. Į Pabaltijo valstybių konferenciją Rygon išvažiavo Lietuvos delegacijos pirmininkas Dr. J. Šaulys ir delegacijos narys L. Natkevičius. Prie jų prisijungė Lietuvos atstovas Rygoje Dr. D. Zaurius.